Ἀριθ. 319 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ Ζ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δέκατος τρίτος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι: φρ. 12. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 7 Φεβρουαρίου 1882

Τὰ συμπόσια

ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ὁ ἀρχαῖος Ἕλλην τότε μόνον εὑρίσκει εἰς τὰ δεῖπνα καὶ συμπόσια θέλγητρον, ὅταν οἱ συμμετέχοντες τούτων ὦσι πολλοί, καθώς ἐν γένει ἐννοεῖ τόν τε πολιτικὸν καὶ ἰδιωτικὸν βίον ἐν τῇ συναναστροφῇ μετὰ τῶν ἄλλων· διὰ τοῦτο εἶνε τὰ κοινὰ δεῖπνα συνηθέστατα· μόνον ὁ φύσει ἰδιόρρυθμος καὶ δύστροπος ἄνθρωπος ἀποφεύγει τὴν συνεχίασιν καὶ προτιμᾷ τὸ «μονοσιτεῖν»· τὸν τοιοῦτον λίαν ἐπιτυχῶς διακωμῳδεῖ ὁ κωμικὸς Ἄλεξις διὰ τῶν ἑξῆς «ἐπὰν ἰδιώτην ἄνδρα μονοσιτοῦντ' ἴδῃς, ἢ μὴ παθοῦντ' ᾠδὰς ποιητὴν καὶ μέλη, τὸν μὲν ἰδιώτην τοῦ βίου τὸν ἥμισυν ἀπολωλεκέναι νόμιζε, τὸν δὲ τῆς τέχνης τὴν ἡμίσειαν· ζῶσι δ' ἀμφότεροι μόλις».

Ὅτι ὁ ἀρχαῖος Ἕλλην ἐξόχως ἐκτιμᾷ τὴν ἐν τῷ δείπνῳ συναναστροφήν, εἶνε ἀπόρροια τοῦ ἐμφύτου αἰσθήματος τῆς φιλοξενίας, προτερήματος, ἐφ' ᾧ εὐτυχῶς καὶ ὁ νῦν ἑλληνικὸς λαὸς διακρίνεται καὶ δύναται μετὰ ὑπερηφανίας νὰ λέγῃ, ὅτι τὸ ἐκληρονόμησε παρὰ τοῦ ἀρχαίου. Εἰς τὸ αἴσθημα τοῦτο ὀφείλεται κυρίως ἡ ἀνάπτυξις τῶν συμποσίων, ἅτινα κατέχουσι τοσοῦτον λαμπρὰν σελίδα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὥστε τολμῶ νὰ εἴπω, ὅτι, ἐὰν οὐδὲν ἄλλο διεσώζετο μέχρις ἡμῶν ἐκ τοῦ ἀνεκτιμήτου καὶ ἀνεξαντλήτου θησαυροῦ τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων ἢ μόνον ὅ,τι πρὸς τὰ συμπόσια σχετίζεται, τοῦτο ἤθελεν εἶνε σαφέστατον δεῖγμα τῆς θαυμασίας ἐπιδόσεως καὶ τοῦ μεγαλείου, εἰς ὃ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔφθασε τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ἔθνος.

Ὡς πρώτη ἀφορμὴ τῶν κοινῶν συνεστιάσεων δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐλάβεια· διὸ δικαίως παρατηρεῖ ὁ Ἀθήναιος ὅτι πᾶν συμπόσιον αἰτίαν ἔχει τὴν εὐσέβειαν, ἥτις ἐξεδηλοῦτο διὰ τῶν θυσιῶν δημοσίων τε καὶ ἰδιωτικῶν. Ὡς δημοσία θυσία δύναται ἐν πρώτοις νὰ θεωρηθῇ ἡ τῶν Πυλίων (Ὀδ. γ. 5), ἥτις προσφέρεται τῷ Ποσειδῶνι ὡς οἰκογενειακῷ θεῷ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Πύλου Νηλέως.

Τοιαύτην ἀφορμὴν εἶχον μετὰ ταῦτα ἐν Ἀθήναις τὰ λεγόμενα δεῖπνα δημοτελῆ, ἢ δημοθοινίαι, ἅτινα συνήθως συνεκροτοῦντο μετὰ τὰς μεγάλας θυσίας ἤτοι τὰς ἑκατόμβας.

Ἐν τινι ἀνακαλυφθείσῃ ἐπιγραφῇ γίνεται λόγος περὶ τῆς κρεονομίας, τ. ἔ. τῆς διανομῆς τῶν κρεάτων μετὰ τὴν δημοτελῆ θυσίαν κατὰ τὸ δεῖπνον εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τὸν λαὸν ἰδιαιτέρως κατὰ δήμους. Ἐν ἄλλῃ δὲ Πολύευκτός τις κατασταθεὶς ἄρχων, ἐπαινεῖται καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανοῦται κατὰ τὸν νόμον, ἐπειδὴ ἐπεμελήθη τῆς θυσίας, τῆς πομπῆς τῷ Ἡρακλεῖ, τῆς ἀρτονομίας καὶ κρεονομίας καὶ τέλος τῆς ἐπικοσμήσεως τῆς τραπέζης διαμοιράσας εἰς πάντας οἶνον καὶ εἰς ἕκαστον θύτην δραχμὰς ὀκτώ. Δημοσία δαπάνῃ ἐγίνοντο ποσάκις τὰ ἐν τῷ πρυτανείῳ τελούμενα δεῖπνα, ἐν οἷς ἐλάμβανον μέρος οἱ ἄρχοντες καὶ ἄλλοι ἔντιμοι ξένοι. Ἡ τράπεζα αὕτη καλεῖται *κοινὴ ἑστία* ἢ *βουλαία*, ἔχουσα τὴν αὐτὴν σπουδαιότητα διὰ τὴν πόλιν ἣν ἡ οἰκιακὴ ἑστία διὰ τὴν οἰκίαν ἑκάστου πολίτου. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν νενομισμένων τούτων δημοσίων θυσιῶν ἐτελοῦντο καὶ ἰδιωτικαί, εἰς τὴν τελετὴν τῶν ὁποίων πολλαὶ καὶ διάφοροι περιστάσεις ἐχρησίμευον ὡς ἀφορμαί, ὡς π. χ. ὁ γάμος, ὁ ἀποχωρισμὸς ἢ ἡ ἐπάνοδος οἰκείων καὶ φίλων, ἢ σωτηρία ἔκ τινος ἐπικειμένου κινδύνου, κ.τ.λ. Καθὼς δὲ μετὰ τὴν τελετὴν τῶν πρώτων συνεκροτοῦντο τὰ δημόσια δεῖπνα, οὕτως ὁ θυσιάζων παρεσκεύαζε μετὰ τὴν θυσίαν ἰδιωτικὸν δεῖπνον, εἰς ὃ πλεῖστοι φίλοι προσεκαλοῦντο.

Κατὰ τὴν τελετὴν τῶν γάμων ἦτο ἀναγκαία ἡ παρουσία ὅσον τὸ δυνατὸν πλειοτέρων συνδαιτυμόνων ἕνεκα δύο λόγων, πρῶτον ἕνεκα εὐλαβείας πρὸς τοὺς γαμηλίους θεοὺς καὶ δεύτερον, ὅπως οἱ τοῦ γαμικοῦ δείπνου κοινωνοῦντες ὦσι συγχρόνως ἐν ἀνάγκῃ καὶ μάρτυρες. Πολλὰ τῶν περὶ τοὺς γάμους νενομισμένων ἐθίμων διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος· διὰ τοῦτο δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ ἀναφέρω τινά· οὕτω π.χ. πρὸ τῶν γάμων ἐτελεῖτο θυσία καὶ ἑορτὴ προγάμια ἢ προτέλεια καλούμενα, καθὼς παρ' ἡμῖν τὴν Πέμπτην καὶ ἰδίως τὸ Σάββατον πρὸ τῆς Κυριακῆς τῶν γάμων προσκαλοῦνται οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς καὶ φίλοι ὅπως προεορτάσωσιν αὐτοὺς ἐν εὐθυμίᾳ καὶ χαρᾷ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν μελλονύμφων. Ἐνιαχοῦ φυλάττεται τὸ ἔθιμον ὅπως ὁ νυμφίος ἰδίᾳ χειρὶ κατασφάξῃ τὸν καλλίτερον τῶν ἀμνῶν, καὶ ἐκ τῆς διευθύνσεως τοῦ αἵματος τοῦ σφαζομένου ζῴου ἢ καὶ ἐξ ἄλλων σημείων προφητεύεται ἡ μέλλουσα τύχη τοῦ μελλονύμ-

ρου. Ἐκτὸς τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων τελουμένων συμποσίων, συνήθεια ὑπῆρχε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅπως τὴν πρώτην ἑπομένην ἡμέραν, ἥτις ἐκαλεῖτο ἐπαύλια, οἱ τῆς νύμφης γονεῖς ἐν συνοδείᾳ συγγενῶν καὶ φίλων ἐπισκεφθῶσιν αὐτὴν προσφέροντες τὰ λεγόμενα ἐπαύλια δῶρα ἢ καὶ ἁπλῶς προσφορᾶς, τ. ἔ. τὴν προῖκα, ἥτις τὴν σήμερον ἄγεται συγχρόνως μὲ τὴν νύμφην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ. Οὗτος παρασκευάζει τότε λαμπρὸν δεῖπνον, ὅπερ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ ὀφείλει ν' ἀνταποδώσῃ ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον, τὴν δευτέραν ἢ τρίτην ἡμέραν τὴν καλουμένην ἀπαυλίαν, προσκαλῶν τοὺς νεονύμφους ἐπίσης ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τοῦ γαμβροῦ συνοδευομένους. Ἡ συνήθεια διεσώθη, ὡς γνωστὸν καὶ παρὰ τοῖς νῦν Ἕλλησι καὶ Ἀλβανοῖς. Ἰδιαίτερον δεῖπνον ἐδίδετο εἰς τοὺς φράτορας δηλαδὴ τὰ μέλη τῆς αὐτῆς φρατρίας ἐκ μέρους τοῦ γαμβροῦ, καθ' ὃ ἡ νύμφη εἰσήγετο εἰς τὴν φρατρίαν· τοῦτο ἐκαλεῖτο γαμηλίαν εἰσφέρειν, γαμήλια θύειν, γαμοτελεῖν.

Ἡ γέννησις ἑνὸς τέκνου ἐχρησίμευεν ἐπίσης ὡς ἀφορμὴ συμποσιακῆς διασκεδάσεως. Καὶ ἐνταῦθα παρατηροῦνται ἔθιμα ἔχοντα ὁμοιότητα μὲ τὰ σημερινά· ἡ πέμπτη ἡμέρα μετὰ τὸν τοκετὸν ἑορτάζετο ἐν ὅλῃ τῇ ἐπισημότητι ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ νεογεννήτου βρέφους ὑπὸ πολλῶν συγγενῶν καὶ φίλων, οἵτινες συνείθιζον νὰ προσφέρωσιν αὐτῷ γενέθλια δῶρα. Τὸ βρέφος περιεφέρετο τότε περὶ τὴν ἑστίαν τῆς οἰκίας, ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἑορτὴ ἀμφιδρόμια ἐκλήθη.

Ἡ σπουδαιοτάτη πασῶν τῶν εἰς τὴν γέννησιν ἀναφερομένων ἑορτῶν ἦτο ἡ δεκάτη, καθ' ἣν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν πλησιεστάτων οἰκείων καὶ φίλων τὸ βρέφος προσηγορεύετο μὲ τὸ ὑπὸ τῶν γονέων του ὁριζόμενον ὄνομα καὶ τελουμένων τῶν νενομισμένων θυσιῶν, ἐπίσημον δεῖπνον παρετίθετο τοῖς προσκεκλημένοις. Ἡ τεσσαρακοστὴ ἡμέρα ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ, καθ' ἣν ἡ λεχοῦσα προσήρχετο εἰς τὸν ναὸν χάριν καθαρισμοῦ, ἑορτάζετο ἐπίσης ἀλλὰ οὐχὶ μετὰ τόσης ἐπισημότητος μεθ' ὅσης ἡ δεκάτη. Γνωστὸν εἶνε ὅτι τὰ ἔθιμα ταῦτα σχεδὸν ἀπαραλλάκτως διεσώθησαν παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ μέχρι τῆς σήμερον. Τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ τέκνου προσέρχονται συγγενεῖς καὶ φίλοι φέροντες μεθ' ἑαυτῶν οὐ μόνον τὰ τοῦ βρέφους δῶρα τὰ λεγόμενα «βαντίσματα» ἀλλὰ καὶ δεῖπνον παρεσκευασμένον καὶ οἶνον.

Τὴν ὀγδόην ἢ τὴν ἐννάτην ἡμέραν βαπτίζεται τὸ παιδίον ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τὴν ἑσπέραν συγκροτεῖται ἐπίσης συμπόσιον. Τὴν τεσσαρακοστὴν δ' ἐπὶ τέλους, «σαραντίζει» (=τεσσαρακοντίζει) ἡ λεχοῦσα, προσέρχεται δηλ. εἰς τὸν ναόν, ἔνθα διά τινων εὐχῶν τοῦ ἱερέως θεωρεῖ ἑαυτὴν καθαρὰν παντὸς ῥύπου, καὶ οὕτω δικαιοῦται νὰ παρουσιάζηται εἰς τὰς συναναστροφάς.

Εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν παρεπομένων συμποσίων ἀνήκουσι καὶ τὰ «γενέθλια» ἅτινα διακρίνονται τῶν «γενεσίων» κατὰ τοῦτο, ὅτι τὰ μὲν πρῶτα τάσσονται ἐπὶ τῶν ζώντων καὶ ἐν ᾗ ἕκαστος ἡμέρᾳ ἐγεννήθη, τὰ δὲ γενέσια ἐπὶ τῶν τεθνηκότων, ἐν ᾗ ἕκαστος ἡμέρᾳ τετελεύτηκε.

Ὁ θάνατος συνετέλει ἐπίσης ὡς αἰτία ὅπως οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τοῦ ἀποθανόντος συναθροισθῶσι καὶ ὁμοῦ δειπνήσωσι. Τὸ δεῖπνον τοῦτο ἐκαλεῖτο «περίδειπνον» καὶ παρεσκευάζετο ἢ ἀμέσως μετὰ τὴν κηδείαν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐν ᾗ συνέβη ὁ θάνατος, ἢ καὶ παρά τινι τῶν πλησιεστάτων συγγενῶν. Τὸ ἔθιμον σώζεται ἔτι παρ' ἡμῖν ὑπὸ τὸ ὄνομα «παρηγοριά». Οἱ τὴν κηδείαν παρακολουθήσαντες ἐπανέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ τετελευτηκότος καὶ περιρραντιζόμενοι πρὸ τῆς θύρας ἅπαντες ἀνεξαιρέτως μὲ ὕδωρ χάριν καθαρμοῦ, περίλυποι λαμβάνουσι τὸ περίδειπνον, καθ' ὃ θέμα τῆς ὁμιλίας εἶνε ὁ ἔπαινος τοῦ ἀποθανόντος, καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οὗτος δὲν εἶνε ἄξιος ἐπαίνου, ὡς ἐγίνετο καὶ παρὰ τοῖς προγόνοις ἡμῶν. Ὅτι ἐνίοτε, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ τελευτήσας τύχῃ προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, ἡ ἐνέργεια τοῦ οἴνου μετατρέπει τὴν λύπην τῶν παρακαθημένων εἰς χαράν, τοῦτο δὲν θεωρεῖται ἄτοπον, καθόσον ὁ τὴν γῆν διὰ παντὸς ἐγκαταλείψας νομίζεται τρόπον τινὰ εὐδαίμων καὶ μακάριος ἀπαλλαγεὶς τῶν βασάνων τοῦ ματαίου κόσμου, διὸ καὶ μακαρίτης ἤδη ὀνομάζεται.

Ἐλησμόνησα νὰ παρατηρήσω ἀνωτέρω ὅτι τὸ περίδειπνον εἶνε γνωστὸν καὶ τοῖς ὁμηρικοῖς ἥρωσιν ἐκφραζόμενον διὰ τοῦ «τάφον δαινύναι» τ.ἔ. δαῖτα τάφου, ἐπικήδειον εὐωχίαν παρέχειν. Οὕτως ὁ Ὀρέστης προσφέρει νεκρικὸν δεῖπνον τοῖς Ἀργείοις δολοφονήσας τὴν μητέρα του Κλυταιμνήστραν καὶ τὸν Αἴγισθον· παρομοίως παρέχει ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπὶ τοῦ πλοίου του μέγα δεῖπνον τοῖς ἑταίροις χάριν τοῦ φίλου του Πατρόκλου ἐν τῇ μάχῃ πεσόντος. Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι τὸ περίδειπνον προσφέρεται παρ' Ὁμ. πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ, ὡς φαίνεται βέβαιον ἐν τῷ δευτέρῳ χωρίῳ· διότι, ἀφ' οὗ κατὰ πρῶτον στίχ. 57, λέγεται «αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο» μετὰ ταῦτα γίνονται τὴν ἑπομένην ἡμέραν αἱ προετοιμασίαι ὅπως καῇ ὁ νεκρὸς τοῦ Πατρόκλου.

Ὡς ἄλλην ἀφορμὴν συγκροτήσεως συμποσίου ἀναφέρω ἐπὶ τέλους ὅτι ὁ στεφανούμενος ποιητὴς ἢ χορηγὸς συνείθιζε διὰ λαμπροῦ δείπνου νὰ ἑορτάσῃ τὰ ἐπινίκια, προσκαλῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ του πλείστους συνδαιτημόνας. Τὸ «Ξυμπόσιον» τοῦ Πλάτωνος, τὸ ἀριστούργημα πάντων τῶν ἔργων τοῦ θείου φιλοσόφου, ὀφείλεται εἰς τὴν νίκην τοῦ ποιητοῦ Ἀγάθωνος, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ὁποίου ὑποτίθεται ὅτι γίνονται αἱ διάφοροι ὁμιλίαι καὶ τὰ ἐγκώμια τοῦ ἔρωτος ὑπὸ πολλῶν λογίων ἀνδρῶν, ἐν οἷς συγκαταριθμεῖται καὶ ὁ δαιμόνιος Σωκράτης, ἡ ψυχὴ πάσης συμποσιακῆς διασκεδάσεως. Ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τῶν μεχρι τοῦδε συγκαταλεγεισῶν ἀφορμῶν, αἵτινες δύνανται νὰ θεωρῶνται ὡς τακτικαί, εἶνε εὐνόητον ὅτι πολλάκις συνεκροτοῦντο συμπόσια, χωρὶς νὰ δίδηται ἀφορμή τις ἐκ τῶν νενομισμένων· οὕτω συνήρχοντο οὐχὶ σπανίως πολλοὶ νέοι ἐπὶ σκοπῷ ὅπως διασκεδάσωσιν ἔν τινι οἰκίᾳ καὶ παρεσκεύαζον τὰ λεγόμενα «ἀπὸ συμβολῶν δεῖπνα», ὀνομασθέντα οὕτω, διότι ἕκαστος τῶν συμμετόχων ὤφειλε νὰ καταθέσῃ (συμβάλλεσθαι) εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον τῶν συνδαιτυμόνων ἀνάλογόν τινα χρηματικὴν εἰσφοράν. Τὸ ἔθιμον ἀναφέρεται καὶ παρ' Ὁμήρῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἔρανος» ὡς ἐν Ὀδυσ. α, 226:

εἰλαπίνη ἢ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος πάδε γ' ἐστίν,

καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, ἐν Ἔργ. 722:

μηδὲ πολυξείνου δαιτὸς δυσπέμφελος εἶναι
ἐκ κοινοῦ, πλείστη δὲ χάρις δαπάνη τ' ὀλιγίστη.

Ἀλλ' ἴσως ὁ Ἡσίοδος ἐνταῦθα ἐννοεῖ τὸ ἕτερον εἶδος τῶν τοιούτων δείπνων, τὸ λεγόμενον «ἀπὸ σπυρίδος», καθόσον ἕκαστος τῶν συνδαιτυμόνων ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ τὸ φαγητὸν ἐν καλαθίῳ (ἐν σπυρίδι) καὶ τὸ κατέθετεν ἐπὶ τῆς κοινῆς τραπέζης.

Τὰ ἀπὸ συμβολῶν δεῖπνα ἐκαλοῦντο ἴσως καὶ συναγώγιμα· «ἔλεγον δὲ συνάγειν καὶ τὸ μετ' ἀλλήλων πίνειν καὶ συναγώγιον τὸ συμπόσιον . . . μήποτε δὲ τοῦτ' ἔστι τὸ ἀπὸ συμβολῶν καλούμενον». Ἐάν τις τῶν συνδαιτυμόνων ὑπὸ αἰσθήματος γενναιοδωρίας ἐμφορούμενος προσέθετέ τι εἰς τὸ κοινὸν δεῖπνον ἰδίᾳ δαπάνῃ, τότε ἐκαλεῖτο τοῦτο «ἐπιδόσιμον» καὶ ἐπὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνων «ἐξ ἐπιδομάτων».

Αἱ συνεντεύξεις ἐγίνοντο ἢ ἐν τῇ οἰκίᾳ τινὸς τῶν φίλων, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, ἢ ἐν τῇ ἑταίρας τινός, ἢ ἐπὶ τέλους ἔν τινι ἐξοχῇ ἐν ὑπαίθρῳ καὶ παρὰ τὴν παραλίαν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων τῶν δείπνων, ἅτινα πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐγίνοντο συνήθως μεταξὺ νέων ὁμηλίκων συνεκροτοῦντο καὶ ἄλλα, ἰδίως ἐν Ἀθήναις, τακτικῶς καθ' ὡρισμένον χρόνον σπουδαιότερον χαρακτῆρα φέροντα· τοιαῦτα εἶνε π. χ. τὰ μεταξὺ τῶν μελῶν μιᾶς φυλῆς ἢ δήμου ἢ φατρίας συγκροτούμενα· ἔπειτα τὰ τῶν φιλοσόφων, καὶ δὴ τῶν περιπατητικῶν, ὧν ἱδρυτὴς θεωρεῖται ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τῶν στωϊκῶν, ὧν τὰ μέλη ὑποδιαιροῦνται εἰς διογενιαστάς, ἀντιπατριστὰς καὶ παναιτιαστάς.

Μετὰ τὰς γενικὰς ταύτας παρατηρήσεις περὶ τῶν κοινῶν δείπνων καὶ συμποσίων ὑπολείπεται ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν λεπτομερέστερον τὴν ἐν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φυλαττομένην ἐθιμοταξίαν. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀνάγκη νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ἐκεῖνα τὰ δεῖπνα, ἅτινα εἰς πολλοὺς παρεῖχεν ἰδίᾳ δαπάνῃ. Εἰς τὰς λεπτομερείας λοιπὸν τοιούτου τινὸς δείπνου εἰσάγω τὸν ἀναγνώστην, προσπαθῶν διὰ τῶν ἑξῆς νὰ καταστήσω αὐτὸν ἐνήμερον τῶν παρατηρουμένων ἐθίμων καὶ τρόπον τινὰ κοινωνὸν καὶ συμμέτοχον αὐτοῦ προϋποτιθεμένου βεβαίως, ὅτι θέλει μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπεξέλθω μέρη τινὰ διεξοδικώτερον πρὸς εὕρεσιν τῆς ἀληθείας.

Ἡ πρόσκλησις τῶν συνδαιτυμόνων ἐγίνετο ἢ παρὰ τοῦ δειπνίζοντος προσωπικῶς ἢ διὰ τοῦ ὑπηρέτου. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ ὁμηρικὴ φιλοξενία, καθ' ἣν οἱοσδήποτε ξένος ὡς ἱερὸς ἐλογίζετο, διό, καὶ πρὶν ἢ γείνῃ ἡ προσωπικὴ σύστασις καὶ γνωριμία προσεφέροντο αὐτῷ λουτρὸν τροφὴ καὶ πάντα τὰ ἀναπαυστικὰ μέσα, δὲν παρατηρεῖται εἰς τοιοῦτον βαθμὸν καὶ ἐπὶ τῶν κλασσικῶν χρόνων, ἀλλ' οὐχ' ἧττον δὲν ἐθεωρεῖτο ἀπρεπὲς, ἐὰν γνώριμός τις ἄκλητος προσήρχετο εἰς τὸ δεῖπνον. Ὁ ἑστιῶν ἐφιλοτιμεῖτο ἀπεναντίας νὰ παράσχῃ καὶ τούτῳ ἀδιακρίτως πάσας τὰς δυνατὰς περιποιήσεις· τοῦτο καταδηλοῦται ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ «Συμποσίου» τοῦ Πλάτωνος, ἔνθα ὁ δειπνίζων Ἀγάθων ὑποδέχεται τὸν ἀπροσκλητὶ προσερχόμενον Ἀριστόδημον διὰ τῶν ἑξῆς φιλοφρονητικῶν λόγων· «εἰς καλὸν ἥκεις, ὅπως συνδειπνήσῃς· εἰ δ' ἄλλου τινὸς ἕνεκα ἦλθες, εἰς αὖθις ἀναβαλοῦ, ὡς καὶ χθὲς ζητῶν σε, ἵνα καλέσαιμι, οὐχ οἷός τ' ἦν ἰδεῖν». Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ Ἀγάθωνος εἶνε πλαγία αἴτησις συγγνώμης, ἀποδεικνύει δὲ αὐτὸν ἐνήμερον τῆς ἐν συναναστροφῇ πρεπούσης συμπεριφορᾶς, οἷα νῦν συνειθίζεται ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν εὐγενῶν.

Ὅτι δὲ οἱ χαίροντες φήμης καὶ ὑπολήψεως τῶν πολιτῶν καὶ ἄνευ προηγουμένης προσκλήσεως ἠδύναντο ἀσυστόλως νὰ λάβωσι μέρος εἰς εὐωχίαν, ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τῆς συνήθους παροιμίας «αὐτόματοι δ' ἀγαθοὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαῖτας ἵενται» ἢ ἐκ τῆς ὁμοίας ταύτῃ «ἀκλητὶ κωμάζουσιν εἰς φίλους φίλοι», ἥτις ἀπεικονίζει ἀκριβῶς τὸ φρόνημα τῶν παλαιῶν χρόνων.

Ἐννοεῖται δὲ εὐκόλως ὅτι ὡς προσκεκλημένοι ἐθεωροῦντο ὅσοι τῶν συνδειπνούντων εἰσήγοντο ὑπό τινος φίλου ὅστις ἰδιαιτέρως προσεκλήθη, ὡς φαίνεται πάλιν ἐκ τοῦ Ἀριστοδήμου τοῦ Πλάτωνος, ὁ ὁποῖος μόνον ὑπὸ ὅρον τινὰ δέχεται τὴν πρόσκλησιν τοῦ Σωκράτους· «ὅρα οὖν ἄγων με τί ἀπολογήσει; ὡς ἐγὼ μὲν οὐχ' ὁμολογήσω ἄκλητος ἥκειν, ἀλλ' ὑπὸ σοῦ κεκλημένος». Τοὺς εἰσαγομένους φίλους ἀποκαλεῖ ὁ Πλούταρχος σκιὰς τῶν προσκεκλημένων. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἀφιερώνει ὁλόκληρον τὸ κάτωθι σημειωθὲν κεφάλαιον εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, δηλαδὴ περὶ τοῦ πρέποντος ἢ μὴ τοῦ τοιούτου εἴδους τῆς προσκλήσεως καὶ φαίνεται ὅτι ἀποδοκιμάζει τὰς σκιάς, αἵτινες ὡς ἄγνωστα πρόσωπα ὀλίγον δύνανται νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν εὐθυμίαν τοῦ συμποσίου.

Ὅσα δὲ ὁ Πλούταρχος καὶ οἱ σύγχρονοι συγγραφεῖς ἱστοροῦσιν δὲν εἶνε ἐντελῶς ἀπηλλαγμένα τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς των, καὶ διὰ

ταῦτα πρέπει πάντα τὰ τοιαῦτα μετὰ μεγίστης ἐπιφυλάξεως νὰ ἐπωφελώμεθα· οὕτω π. χ. φαίνεται μεταξὺ ἄλλων ἀπίστευτος ἡ διήγησις τοῦ Πλουτάρχου ὅτι ὁ Περίανδρος προσέφερεν εἰς ἕκαστον τῶν προσκεκλημένων συνδείπνων ἅμαξαν πολυτελῶς κεκοσμημένην, ἢ τὸ περὶ τῶν Συβαριτῶν λεγόμενον, ὅτι οὗτοι δῆθεν πρὸ ἑνὸς ἔτους προσεκάλουν τὰς γυναῖκας εἰς δεῖπνον, ἵνα αὗται ἐν σχολῇ λαμπρῶς μὲ ἐσθῆτα καὶ χρυσὸν προπαρασκευασθῶσιν, καὶ οὕτως ἐμφανισθῶσιν εἰς συμποσιακὴν συναναστροφήν. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἰκεῖοι καὶ συνήθεις φίλοι προσήρχοντο εἰς τὸ δεῖπνον, οἵτινες ἠδύναντο διὰ καλῆς συμπεριφορᾶς καὶ διὰ ἀστείων ἢ καὶ σπουδαίων λόγων νὰ καταστήσωσι τὴν συνέντευξιν τερπνὴν καὶ εὐάρεστον.

Προνόμιον ἰδιαίτερον εἶχον πρὸ πάντων οἱ «παράσιτοι», οἵτινες ἄκλητοι προσήρχοντο ἐπὶ σκοπῷ, ὅπως κινήσωσι γέλωτα ἐν τῷ συμποσίῳ διὰ παντὸς τρόπου, διὸ καὶ «γελωτοποιοὶ» προσέτι καλοῦνται. Κατ' ἀρχὰς τὸ ὄνομα τῶν παρασίτων ἦτο σεμνὸν καὶ ἱερόν· διότι πρότερον ἐκαλοῦντο παράσιτοι «οἱ ἐπὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ σίτου ἐκλογὴν αἱρούμενοι»· ἦσαν δηλαδὴ εἶδος ἱεροδούλων, οἵτινες ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ λάβωσι μέρος εἴς τινα δεῖπνα μετὰ τὴν θυσίαν ἢ καὶ εἰς τὸ Πρυτανεῖον· ὅτι οὗτοι ἀπήλαυον μεγίστης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως φαίνεται ἐκ τῆς παραδόσεως τοῦ Κλεάρχου, τοῦ Ἀριστοτέλους μαθητοῦ, ὅστις τάδε γράφει «ἔτι δὲ παράσιτον νῦν μὲν τὸν ἕτοιμον, τότε δὲ τὸν εἰς τὸ συμβιοῦν κατειλεγμένον· ἐν γοῦν τοῖς παλαιοῖς νόμοις αἱ πλεῖσται τῶν πόλεων ἔτι καὶ σήμερον ταῖς ἐντιμοτάταις ἀρχαῖς συγκαταλέγουσι παρασίτους»· ἀλλ' ὅσον αὔξανεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τοσοῦτον ἠλαττοῦτο τὸ ἔργον των καὶ οὕτως ἐπῆλθεν ἡ πτῶσις αὐτῶν βαθμηδὸν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας τιμητικῆς θέσεως εἰς τὴν ποταπὴν καὶ περιφρονητικήν, εἰς ἣν καὶ μέχρι τῆς σήμερον νοοῦνται. Κατὰ πρῶτον λέγεται ὅτι Ἐπίχαρμος, ὅστις κατήγετο μὲν ἐκ τῆς νήσου Κῶ ἤκμασε δὲ καὶ ἐφημίσθη ἐν Συρακούσαις ἐπὶ τοῦ τυράννου Ἱέρωνος, εἰσήγαγε τὸ πρόσωπον τοῦ παρασίτου ἐν τῇ κωμῳδίᾳ. Ἀμφίβολον ὅμως εἶνε, ἐὰν οὗτος πρῶτος ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ ὀνόματος ἐπὶ κακῆς σημασίας, ὡς διατείνεται ὁ Ἀθήναιος ἢ ὁ Ἄλεξις, ὡς παραδίδει ὁ Καρύστιος ὁ Περγαμηνὸς ἐν τῷ περὶ διδασκαλιῶν. Ἡ δευτέρα γνώμη φαίνεται ἡ πιθανωτέρα· ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἕπεται ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ παρασίτου ἔλειπεν ἐντελῶς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κωμῳδίᾳ, ἐπειδὴ τὸ ὄνομά του δὲν εἶχε κακὴν σημασίαν. Οἱ ποιηταὶ ἐκείνων τῶν χρόνων διακωμῳδοῦσι τοὺς παρασίτους ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν «κολάκων» ἢ «βωμολόχων» ἢ «γελωτοποιῶν».

Τὸ αὐτὸ προνόμιον εἶχον καὶ αἱ ὀρχηστρίδες ἢ αἱ αὐλητρίδες, αἵτινες ἀπροσκλητὶ εἰσήρχοντο παντοῦ, ὅπου ἦτο συμπόσιον ἐπὶ σκοπῷ ὅπως διὰ τοῦ ἔργου των φαιδρύνωσιν αὐτό· αἱ δεύτεραι μάλιστα ἦσαν ἀπαραίτητοι ὡς συνοδεύουσαι διὰ τοῦ αὐλοῦ τὰς τελουμένας σπονδάς, ὡς θέλομεν ἰδῇ κατωτέρω· διὸ καὶ πρὸ ἡμερῶν ἐπὶ τούτῳ ἐμισθοῦντο.

Κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν τοῦ δείπνου ὤφειλον πάντες οἱ προσκεκλημένοι νὰ ὦσι παρόντες ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ δειπνίζοντος, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον οἱ μὴ ἐγκαίρως προσερχόμενοι δὲν ἀνεμένοντο· οὕτως ὁ Σωκράτης καταλαμβάνει τοὺς παρὰ τῷ Ἀγάθωνι φιλοξενουμένους «ἤδη μέλλοντας δειπνεῖν», καὶ ὁ δημαγωγὸς ἐν Ἀθήναις Πολύχαρμος ἀπολογούμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λέγει πρὸς ἔπαινόν του ὅτι «οὐδέποτε κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον ὕστατος ἀφίκετο».

Οἱ προσκεκλημένοι ἐφρόντιζον ὅπως παρουσιασθῶσιν ἐν τῇ συναναστροφῇ κάλλιον ἐστολισμένοι ἢ ὡς συνήθως, καθὼς φαίνεται πάλιν ἐκ τοῦ Σωκράτους, ὃν συνιστᾷ καθ' ὁδὸν «λελουμένον τε καὶ τὰς βλαύτας ὑποδεδεμένον» ὁ Ἀριστόδημος καὶ μετὰ περιεργείας ἐρωτᾷ· «ὅποι ἴοι οὕτω καλὸς γεγενημένος». Ἅμα ἀφικόμενοι εἰσήγοντο ὑπὸ ὑπηρετῶν, ἐπὶ τούτῳ ὡρισμένων, εἰς τὸν ἀνδρῶνα, ἔνθα πρὶν ἢ λάβωσι τὴν εἰς δεῖπνον προσήκουσαν θέσιν, ἀφηροῦντο, συνήθως καθήμενοι, ὑπ' αὐτῶν τὰ ὑποδήματα καὶ ἐνίπτοντο τοὺς πόδας. Καθὰ διηγεῖται ὁ Πλούταρχος οἱ τὴν πολυτέλειαν ἀγαπῶντες ἐνίπτοντο τοὺς πόδας οὐχὶ μὲ ὕδωρ, ἀλλὰ μὲ οἶνον καὶ ἀρώματα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν θέσιν, ἣν λαμβάνοντες οἱ ἀρχαῖοι ἔτρωγον, εἶνε βέβαιον ὅτι αὕτη δὲν εἶνε ὁμοία κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς καὶ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.

Ἐπὶ Ὁμήρου τρώγουσιν οἱ ἥρωες καθήμενοι, ἐν ᾧ οἱ μετὰ ταῦτα κατακείμενοι ἢ κατακλινόμενοι.

Τὰ ὁμηρικὰ καθίσματα εἶνε διαφόρων εἰδῶν ὡς θρόνος, κλισμός, δίφρος. Ὁ θρόνος εἶνε ἕδρα ἔχουσα ἐρείσματα ὄπισθεν καὶ εἰς τὰ πλάγια, ἀρκούντως ὑψηλή· διὰ τοῦτο προσαρτᾶται εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς ὑποπόδιον (θρῆνυς) ἐφ' οὗ στηρίζει πρὸς πλειοτέραν ἀνάπαυσιν ὁ καθήμενος τοὺς πόδας του· ὀλίγον τι διάφορος τοῦ θρόνου εἶνε ὁ κλισμός, ἴσως ὀλίγον ταπεινότερος, ἀλλὰ ποικιλώτερον κεκοσμημένος καὶ μᾶλλον εἰς ἀνάκλισιν ἰδιάζων ἤτοι ἀνακλιντήριον (fauteuil). Ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἑδρῶν τούτων ἡπλώνοντο συνήθως καὶ τάπητες. λῖτα, χλαῖναι, ῥήγεα.

Ὁ δὲ δίφρος τέλος εἶνε ἁπλοῦν θρανίον (σκαμνί) ἄνευ ἀνακλίντρου ὄπισθεν. Ἐπὶ τοιούτων λοιπὸν καθισμάτων ἴσως καθήμενοι οἱ ὁμηρικοὶ Ἥρωες λαμβάνουσι τὴν τροφὴν παρὰ τῆς παρακειμένης ἑκάστῳ τραπέζης. Οἱ δὲ μεταγενέστεροι κατέκειντο, ὡς εἶπον, ἐπὶ κλίνης, στηριζόμενοι διὰ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος ἐπὶ προσκεφαλαίου καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν τροφὴν παρὰ τῆς πλησίον

παρακειμένης τραπέζης λαμβάνοντες, ἥτις συνήθως παρίσταται ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἀναγλύφων ὀλίγον τι χαμηλοτέρα τῆς κλίνης.

Ἐννοεῖται ὅμως οἴκοθεν ὅτι ἡ συναλλαγὴ τοῦ ἁπλοῦ καθίσματος διὰ τῆς οὐχὶ ὀλίγον δαπανηρᾶς κλίνης ἐξηρτᾶτο κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς χρηματικῆς καταστάσεως ἑκάστου· διὰ τοῦτο οἱ μὴ εὐποροῦντες τῶν πολιτῶν συνείθιζον κατ' ἀνάγκην νὰ τρώγωσι χαμαί, παρομοίως δηλαδὴ ὅπως καὶ τὴν σήμερον οἱ τοιοῦτοι συνειθίζουσι.

Ὡς γενικὸν ἔθιμον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι αἱ γυναῖκες, ὁσάκις ἐλάμβανον μέρος εἰς τὸ συμπόσιον τῶν ἀνδρῶν, καὶ τοῦτο ἐγίνετο ἢ ὅταν οἱ ἄνδρες ἦσαν μόνοι ἐν τῷ οἴκῳ ἄνευ φίλων, ἢ κατὰ τοὺς γάμους, παρεκάθηντο καὶ δὲν κατεκλίνοντο· διότι ἡ κατάκλισις τῶν γυναικῶν ἀντέβαινεν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς εὐσχημοσύνης· ἐπὶ πολλῶν ἀρχαίων ἀναγλύφων βλέπομεν τὸν μὲν ἄνδρα κατακείμενον, πλησίον του δὲ τὴν γυναῖκα παρακαθημένην μετὰ ἢ ἄνευ τέκνων ἢ ὑπηρετῶν. Ταῦτα τὰ ἀνάγλυφα, εἰς ἀνάμνησιν τῶν τεθνηκότων κατεσκευασμένα, παριστάνουσι κατὰ τὸν Welcker τὸ δεῖπνον, ὅπως πράγματι ἐγίνετο ἐν τῷ οἰκογενειακῷ βίῳ. Ὀρθῶς δὲ παρατηρεῖ ὁ Becker ὅτι παντοῦ ὅπου ἐν συμποσιακοῖς ἀναγλύφοις αἱ γυναῖκες κατακέκλινται αὗται εἶνε τῆς ἐσχάτης τάξεως καὶ ἐκ τοῦ γένους τῶν ἑταιρῶν.

Ἡ κλίνη τοῦ συμποσίου διαφέρει πολὺ ὀλίγον ἢ διόλου τῆς τοῦ ὕπνου· διὸ πάντα τὰ συστατικά, ὅσα ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων περὶ τῆς μιᾶς, πρέπει νὰ νοηθῶσι καὶ περὶ τῆς ἑτέρας. Ἡ κατασκευὴ ἦτο ἁπλουστάτη· συνίστατο ἐκ τεσσάρων ξύλων ἐνηλάτων ἢ κραστηρίων καλουμένων καὶ διὰ σχοινίων συγκρατουμένων, ἐφ' ὧν ἡπλώνετο τὸ στρῶμα. Τὸ ἓν ἄκρον τῆς κλίνης ἦτο συνήθως μὲ ἓν ἀνάκλιντρον ἢ ἐπίκλιντρον ἐφωδιασμένον, ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο ὁ δειπνῶν. Τὰ στρώματα ἐπληροῦντο μὲ ἔριον ἢ κνέφαλλα, (διὸ καὶ ἐν γένει κνέφαλλα καλοῦνται) ἢ μὲ πτερὰ καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐξηπλοῦντο διάφορα σκεπάσματα, ἅτινα καὶ διάφορα ὀνόματα εἶχον. Συνήθως κατεκλίνοντο δύο πρόσωπα ἐφ' ἑκάστης κλίνης «ὁμόσπονδοι» ἢ «ὁμόκλινοι» καλούμενοι, ὡς φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μνημείων, ὅτι ὅμως καὶ τρίτος τις προσήρχετο, φαίνεται ἐκ τοῦ «Συμποσίου» τοῦ Πλάτωνος, ἔνθα ὁ Ἀγάθων λέγει· «ὑπολύετε, παῖδες, Ἀλκιβιάδην, ἵνα ἐκ τρίτου κατακέηται». Ἀλλὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρηθῇ πάντοτε ὡς ἐξαίρεσις, εἰς ἣν μετὰ τὸ δεῖπνον δὲν ἐδίδετο πολλὴ σπουδαιότης· διότι κατὰ τὸ δεῖπνον διήγειρεν «ἐκ τρίτου ἡ κατάκλισις» φυσικῷ τῷ λόγῳ δυσχερείας τινάς.

Διάκρισις θέσεων παρατηρεῖται πολλαχοῦ· οἱ ἐντιμότεροι τῶν συνδαιτυμόνων καταλαμβάνουσι τὰ ἄκρα. Ἡ τιμητικὴ θέσις καλεῖται «προνομὴ» ἢ «ἔντιμος τόπος» διακρινομένη ἀπὸ τῆς «ἀτίμου κλισίας» ἢ «ἐσχάτης χώρας».

Ἡ πρώτη φαίνεται ὅτι ἦτο ἡ πλησίον τοῦ ξενίζοντος, διὸ ὁ Σωκράτης παρὰ τῷ Ἀγάθωνι προσκαλεῖται νὰ λάβῃ θέσιν καὶ ὁ μικροφιλότιμος εἰς δεῖπνον προσκληθεὶς σπουδάζει «παρ' αὐτὸν τὸν καλέσαντα κατακείμενος δειπνῆσαι». Δὲν εἶνε ἀπίθανον ὅτι πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἀταξίας ἢ δυσαρεσκείας ὁ φιλοξενῶν ὥριζεν ἑκάστῳ τῶν συνδείπνων ἰδιαιτέραν θέσιν· ἀλλ' ἐὰν πράγματι καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι τῶν κλασσικῶν χρόνων ἀνετίθετο ὁ ὁρισμὸς τῶν θέσεων εἰς ἰδιαίτερον ἐπὶ τούτῳ ὁριζόμενον πρόσωπον, ὅπερ «ἀναμακλήτωρ» ἢ «ταξίαρχος τῶν δείπνων» ἐκαλεῖτο, καθὼς παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, φαίνεταί μοι λίαν ἀμφίβολον.

Πρὶν ἢ παρατεθῶσιν αἱ τράπεζαι, ἐνίπτοντο πάντες τὰς χεῖρας, ἃς ἀπεσπόγγιζον διὰ χειρομάκτρου· τοῦτο καλεῖται «ὕδωρ κατὰ χειρὸς διδόναι» ἢ ἁπλῶς «κατὰ χειρῶν» ὡς ἔν τινι φιλονεικίᾳ περὶ τοῦ ποῖον εἶνε τὸ ἥδιστον τῶν ὑδάτων, ἀπαντᾷ ὁ παράσιτος Φιλόξενος τὸ «κατὰ χειρῶν». Ἡ συνήθεια τοῦ νίπτεσθαι πρὸ τοῦ φαγητοῦ ἐπεβάλλετο τοῖς ἀρχαίοις ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, καθόσον, ἐκτὸς τοῦ κοχλιαρίου, πάντα τὰ λοιπὰ ἐργαλεῖα, ὧν ἡμεῖς κάμνομεν χρῆσιν, ἦσαν ἄχρηστα, ἂν οὐχὶ ἐντελῶς ἄγνωστα. Ἀντὶ τοῦ κοχλιαρίου ἐγίνετο οὐχὶ σπανίως χρῆσις καὶ κοίλου ἄρτου ἐν σχήματι κοχλιαρίου κατασκευαζομένου καί «μυστίλης» καλουμένου.

Τὸ τραπεζομάντιλον ἦτο ὅλως ἄγνωστον· τοῦ δὲ χειρομάκτρου ἐγίνετο χρῆσις μόνον μετὰ τὸ νίψιμον τῶν χειρῶν, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, καὶ ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἑξῆς ἀποσπάσματος τοῦ Ἀριστοφάνους·

Φέρε, παῖ, κατὰ χειρὸς ὕδωρ,
παράπεμπε τὸ χειρόμακτρον.

Βεβαίως διεγείρεται ἐνταῦθα εἰς ἕκαστον ἡ ἀπορία, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ λείπῃ ἐπὶ τῆς τραπέζης τῶν ἀρχαίων τὸ χειρόμακτρον ἀφ' οὗ ὡς βέβαιον θεωρεῖται ὅτι οὗτοι διὰ τῶν δακτύλων ἐλάμβανον τὴν τροφήν, καὶ ἕνεκα τούτου εἶχον πλειοτέραν ἀνάγκην καθαρισμοῦ; Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξετίμων βεβαίως τὴν καθαριότητα, ἀλλ' ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπεκράτει τὸ ἔθιμον μέχρι τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων νὰ τρώγωσι διὰ τῶν φυσικῶν περονίων ὡς τὴν σήμερον οἱ Ὀθωμανοί, καὶ ν' ἀποσπογγίζωσι τοὺς δακτύλους διὰ τοῦ μαλακοῦ τοῦ ἄρτου, διὰ τῆς καλουμένης *ἀπομαγδαλιᾶς*.

Μετὰ τὸ νίψιμον τῶν χειρῶν εἰσέφερον οἱ δοῦλοι τὰς τραπέζας καὶ ἔθετον αὐτὰς ἐπὶ τοῦ λεγομένου τρίποδος, ὅστις ἐτοποθετεῖτο πρὸ ἑκάστης κλίνης· διότι, καθὰ καὶ ἀνωτέρω ἐρρέθη, οἱ σύγκλινοι εἶχον ἀνὰ μίαν τράπεζαν πρὸ αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἀπὸ κοινοῦ ἐλάμβανον τὴν τροφήν. Οἱ Ἀρκάδες μόνον φαίνεται ὅτι παραβαίνουσι τὸ ἔθιμον τοῦτο, οἵτινες κατὰ τὸν Θεόπομπον ἐν ταῖς Ἑστιάσεσιν ὑποδέχονται τοὺς δεσπότας καὶ τοὺς δούλους, καὶ μίαν πᾶσι τράπεζαν παρασκευάζουσι καὶ τὰ σιτία πᾶσιν εἰς τὸ μέσον παρατιθέασι καὶ κρατῆρα τὸν αὐτὸν πᾶσι κιρνᾶσι.

Ὅτι τράπεζα ἐσήμαινε παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ

τὴν ἐπ' αὐτῆς φερομένην τροφὴν, λέγεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκους· οὕτω νοοῦνται καὶ αἱ ὑπὸ τούτου μνημονευόμεναι τρῶται, δεύτεραι τράπεζαι.

Ἑρ' ἑκάστης τῶν μικρῶν τραπεζῶν ἐτίθετο τὸ δεῖπνον ὅπερ ἐπὶ πινακίσκων ἢ καὶ ἐπὶ κανῶν ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν ἐφέρετο.

Ἡ γνώμη ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες κατὰ τὸ κυρίως δεῖπνον δὲν ἔπινον διόλου οἶνον, ἥτις ἐκφράζεται παρὰ πάντων τῶν νεωτέρων τῶν τὰ συμπόσια διαπραγματευθέντων, δὲν εἶνε, κατ' ἐμὴν γνώμην, ἐντελῶς ὀρθή. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τακτικὴ καὶ ἐπίσημος οὕτως εἰπεῖν οἰνοποσία ἐγίνετο κατὰ τὸ συμπόσιον δηλ. κατὰ τὰς δευτέρας λεγομένας τραπέζας, εἰς ἃς ἄλλοι φίλοι ὡς συμπόται ἠδύναντο νὰ προσέλθωσιν, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ὅσοι τῶν συνδείπνων δὲν ἦσαν διατεθειμένοι νὰ πίωσιν ἠδύναντο νὰ καταλείψωσι τὸ συμπόσιον, ἀλλ' ἕνεκα τούτου δὲν εἶνε ὀρθὸν, νομίζω, νὰ ἐκθέσωμεν τοὺς προπάτορας ἡμῶν εἰς τὸν προφανῆ κίνδυνον τοῦ νὰ πνιγῶσιν ὑπὸ δίψης, ἀφαιροῦντες ὁλοτελῶς τὸν οἶνον ἐκ τοῦ δείπνου των, ἀφ' οὗ μάλιστα γνωρίζωμεν ὅτι τὸ ἅλας ἦτο αὐτοῖς ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ εἰς οἱουδήποτε φαγητοῦ παρασκευήν. «Κινδυνεύουσι γὰρ οἱ ἅλες τῶν ἄλλων ὄψων ὄψον εἶναι καὶ ἥδυσμα· διὸ καὶ χάριτας ἔνιοι προσαγορεύουσιν αὐτούς, ὅτι τῆς τροφῆς τὸ ἀναγκαῖον ἡδὺ ποιοῦσι».[1]

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ].

Συνέχεια (ἴδε σελ. 71).

Η'

Αἱ ἑβδομάδες, οἱ μῆνες παρῆρχοντο, ὁ δὲ Βερνάρδος, καίτοι ἕτοιμος ὢν πάντοτε ν' ἀναχωρήσῃ, δὲν ἀνεχώρει ὅμως. Τὸ φθινόπωρον ἦτο εὐχάριστον· ἐκυνήγει λοιπὸν, διέτρεχε τὰ περίχωρα ἐπὶ τῶν ἵππων τοῦ μαρκησίου καὶ παρεσύρθη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοῦ διασκεδαστικοῦ καὶ κομψοῦ ἐκείνου βίου τοῦ καλουμένου βίου τῶν μεγάρων. Αἱ εὐφυΐαι τοῦ μαρκησίου ἤρεσκον αὐτῷ· πρὸς δὲ τὴν κυρίαν Βωμπὲρ ἠσθάνετο μὲν ἔτι ἀόριστόν τινα καὶ ἀνεξήγητον δυσπιστίαν, βαθμηδὸν ὅμως τὸ γόητρον τῶν χαρίτων καὶ τοῦ πνεύματός της ὑπερίσχυσε. Τὰ γεύματα ἦσαν εὔθυμα, οἱ οἶνοι κάλλιστοι, οἱ ἑσπερινοὶ περίπατοι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Κλαὶν ἢ ὑπὸ τὰ φυλλοβρόοντα δάση, αἱ παρὰ τὴν ἑστίαν συνδιαλέξεις, αἱ συζητήσεις, αἱ μακραὶ διηγήσεις, ταῦτα πάντα συνέτεμνον εὐχαρίστως τὰς μακρὰς νύκτας τοῦ φθινοπώρου. Ἂν δὲ ἐνίοτε ἀριστοκρατικός τις ὑπαινιγμὸς διαφεύγων τὸν μαρκήσιον ἤρχετο νὰ πέσῃ ὡς ὀβολὸς ἐπὶ τῶν ποδῶν τοῦ Βερνάρδου, ἡ Ἑλένη, ἥτις κατεγίνετο παρὰ τὸν λύχνον εἰς τὸ ἐργόχειρόν της, ἤγειρε τὴν ξανθὴν αὐτῆς κεφαλὴν καὶ δι' ἑνὸς μειδιάματος ἔκλεισε τὴν ὑπὸ τοῦ πατρός της ἀνοιγεῖσαν πληγήν· διότι ἡ δεσποινὶς Λασεγλιὲρ διετέλει πιστεύουσα, ὅτι ὁ νεανίας ζῶν ἐν τῷ μεγάρῳ εὑρίσκετο εἰς θέσιν ἐπισφαλῆ καὶ ταπεινωτικήν. Ὅθεν ἡ μόνη αὐτῆς σκέψις ἦτο πῶς νὰ κάμῃ αὐτὸν νὰ αἰσθάνηται ὀλιγώτερον τοῦτο· ἡ δὲ πλάνη αὕτη παρεῖχεν εἰς τὸν Βερνάρδον τοσοῦτον εὐχαρίστους ἀποζημιώσεις, ὥστε ὑπέφερε μεθ' ὑπομονῆς ὄντως ἡρωϊκῆς, ὑπομονῆς καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐκπλήττουσης, τὰς ἀπερισκεψίας τοῦ ἀδιορθώτου γέροντος. Ἐν τούτοις καίτοι οἱ δύο οὗτοι εἰς οὐδὲν συνεφώνουν, κατήντησαν βαθμηδὸν νὰ αἰσθάνωνται ἀμοιβαῖόν τι εἶδος ἀγάπης· διότι ἡ ἄδολος φύσις τοῦ υἱοῦ τοῦ Σταμπλῆ, ὁ εἰλικρινὴς καὶ ἀνυπόκριτος αὐτοῦ χαρακτήρ, τὸ σταθερὸν του ὕφος, ἡ ἀπότομος καὶ τολμηρὰ ὁμιλία του, ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτοῦ ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ αὐτοκράτορος, δὲν ἀπήρεσκον τῷ γηραιῷ εὐπατρίδῃ· ἀφ' ἑτέρου ὁ νεανίας δὲν εὗρισκε δυσαρέστους παιδαριώδεις τινὰς ἱπποτισμοὺς τοῦ μαρκησίου· ἐξήρχοντο λοιπὸν ὁμοῦ εἰς κυνηγέσια, διέτρεχον ἔριπποι τὰ περίχωρα, ἔπαιζον σφαιριστήριον, συνεζήτουν πολιτικὰ ζητήματα, παρεφέροντο, ἐφιλονείκουν καὶ ὅμως ἠγαπῶντο.—Μὰ τὴν πίστιν μου! ἐσκέπτετο ὁ μαρκήσιος, διὰ Οὐσσάρον, υἱὸν χωρικοῦ, ὁ καλὸς οὗτος νέος μοι φαίνεται πολὺ καθὼς πρέπει. —Βεβαίως, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Βερνάρδος, δι' ἕνα μαρκήσιον, ὀπαδὸν τοῦ ἀρχαίου πολιτεύματος καὶ τῶν ἀρχαίων ἰδεῶν, ὁ ἀγαθὸς οὗτος γέρων δὲν εἶναι διόλου δυσάρεστος. Καὶ τὴν ἑσπέραν ὅτε ἀπεχωρίζοντο καὶ τὴν πρωΐαν ὅτε ἐπανεύρισκον ἀλλήλους, ἔθλιβον φιλικώτατα ἀμοιβαίως τὴν χεῖρα.

Ἐν τούτοις τὸ φθινόπωρον παρῆλθε, καὶ ἐπελθόντος τοῦ χειμῶνος ὁ Βερνάρδος ἠσθάνθη ἔτι μᾶλλον τὰς ἡδονὰς τοῦ οἰκογενειακοῦ παρὰ τὴν ἑστίαν βίου· διότι ἀφότου ἐριλοξενεῖτο ἐν τῷ μεγάρῳ, ἐνόμισαν φρόνιμον ν' ἀπομακρύνωσι τὸ πλῆθος τῶν ἐπισκεπτομένων τὸν μαρκήσιον· ὅθεν αἱ ἔορταὶ καὶ αἱ ἑσπερίδες ἔπαυσαν καὶ ἔζων ἐν στενῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ· ὁ δὲ Βερνάρδος ὁ διελθὼν τὸν παρελθόντα χειμῶνα εἰς τὰς ὑπερβορείους στέππας, δὲν ἐσκέφθη πλέον ν' ἀντιστῇ εἰς τὸ γόητρον τοῦ εὐχαρίστου ἐκείνου βίου, ἀλλ' ἀνεγνώρισεν ὅτι οἱ εὐπατρίδαι οὗτοι εἶχον καὶ αὐτοὶ τὰ καλά των, καὶ ὅτι ὁ γνωρίζων αὐτοὺς ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐξετίμα αὐτοὺς ὀρθότερον· ἐσκέφθη τί θὰ ἐγίνετο ἐὰν ἔζῃ μόνος καὶ ἔρημος ἐντὸς τοῦ ἀπεράντου μεγάρου του, ὅτι ἴσως ἤθελε παραλείψει τὸ πρὸς τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὀφειλόμενον σέβας, ἐὰν ἐφέρετο σκληρῶς πρὸς τὰ ὄντα τὰ φαιδρύνοντα τὰς τελευταίας ἡμέρας του, καὶ ὅτι ἐπειδὴ δὲν διεφιλονείκουν αὐτῷ τὰ δικαιώματά του, ὤφειλε ν' ἀρήσῃ εἰς τὸν χρόνον, εἰς τὴν λεπτότητα, εἰς τὴν τιμιότητα τῶν παρ' ἑαυτῷ φιλοξενουμένων, τὴν ἔκβασιν τῆς παραδόξου ἐκείνης ἱστορίας, ἥτις ἤθελεν οὕτω τελειώσει ἡσύχως ἄνευ πάλης, καὶ ἄνευ θλιβερῶν σκηνῶν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἀρέθη εὐχαρίστως εἰς τὸ κῦμα, ὅπερ ἐνῷ ἠρέμα ἐβαυκάλιζεν αὐτὸν, τὸν παρέσυρεν ἐν ταὐτῷ πρὸς ἄγνωστα πελάγη καὶ, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀδυναμίαν του ταύτην εἰς τοὺς ἰδίους του ὀφθαλμοὺς, εὗρε πλείστους ὅσους λόγους· ἀλλ' ἂν καὶ εἷς μόνος λόγος ἤρκει ὅπως ἐξηγήσῃ τὰ πάντα, τὸν λόγον τοῦτον οὐδ' ἐσκέφθη, οὐδ' ὡμολόγησεν εἰς ἑαυτόν. Ὁ καιρὸς λοιπὸν παρήρχετο καὶ διὰ τὸν Βερνάρδον καὶ διὰ τὴν Ἑλένην εὐχάριστος καὶ ταχύς· δὲν ἐχρειάζετο δὲ μεγάλη διορατικότης νοὸς ὅπως μαντεύσῃ τις τί ἔμελλε νὰ συμβῇ εἰς τὰς δύο νεαρὰς ἐκείνας καρδίας, ἀλλ' ὁ γηραιός μας εὐπατρίδης ἐνόει τόσον ὀλίγον τὸν ἔρωτα, ὅσον καὶ τὴν πολιτικὴν καὶ δὲν ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ αὐτῷ ἡ ἰδέα, ὅτι ἡ θυγάτηρ του ἠδύνατο νὰ ἐρασθῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀρχαίου του ἐνοικιαστοῦ. Ἡ κυρία Βωμπὲρ ἐπίσης μεθ' ὅλης τῆς λεπτότητος τοῦ πνεύματός της οὐδέποτε ὑπώπτευεν ὁπόσα παράδοξα φαινόμενα ἔχει ὁ ἔρως καὶ τῇ ἦτο λογικῶς ἀδύνατον νὰ ὑποθέσῃ κἂν ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Βερνάρδου ἠδύνατο κατ' ἐλάχιστον νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ Ῥαούλ. Ἀλλ' οὐδ' εἰς τὸν νοῦν τῆς δεσποινίδος Λασεγλιὲρ διῆλθέ ποτε τοιοῦτόν τι· διότι ἡ ἀθῶα αὕτη κόρη, τοσοῦτον ἠγνόει τί ἐστὶν ἔρως, ὥστε ἐνόμιζεν ὅτι ἀγαπᾷ ἀληθῶς τὸν μνηστῆρά της καὶ ἐθεώρει ἤδη ἑαυτὴν ἐνώπιον Θεοῦ ὡς σύζυγόν του· πρὸς τὸν Βερνάρδον δὲ ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο περιποιητικὴ μόνον ἕνεκα λεπτότητος καὶ οὕτως ἀφέθη καὶ αὐτὴ ἀνυπόπτως εἰς τὸ μυστηριῶδες βεῦμα. Ἀλλ' ἐνίοτε ἀκουσίως πως συνέκρινε τὴν ἡρωϊκὴν νεότητα τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸν ὀκνηρὸν βίον τοῦ ἑτέρου, ἐνίοτε, ἀναγινώσκουσα τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ῥαούλ, ἀνεμιμνήσκετο τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Βερνάρδου πρὸς τὸν πατέρα του, καὶ ἐξεπλήσσετο βλέπουσα, ὅτι ἡ στοργὴ τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα, ἦτο θερμοτέρα καὶ ἐνθουσιωδεστέρα ἢ τοῦ μνηστῆρός της πρὸς αὐτήν. Ὅτε δὲ ὁ Βερνάρδος τὸ βλέμμα ἀκτινοβολοῦν, τὸ μέτωπον φωτιζόμενον ὑπὸ μαγικῆς τινος αἴγλης, τῇ ὡμίλει περὶ πολέμων καὶ δόξης, ἢ ὅτε καθήμενος πλησίον της ἐθεώρει αὐτὴν σιωπηλῶς, ἡ Ἑλένη ἠσθάνετο τότε παράδοξόν τινα συγκίνησιν, συγκίνησιν, ἣν οὐδέποτε ἠσθάνθη ἐνώπιον τοῦ ὡραίου αὐτῆς μνηστῆρος· ἀλλὰ πῶς ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ τὰ ἐν αὐτῇ συμβαίνοντα ἐκ τῆς ταραχῆς ἐκείνης, αὕτη, ἥτις μέχρι τοῦδε ὡς ἔρωτα ἐξέλαβε τὸ ἥσυχον καὶ γαλήνιον ἐκεῖνο αἴσθημα, ὅπερ οὔτε μυστηριώδη ταραχήν, οὔτε χαράν, οὔτε θλῖψιν ἤγειρέ ποτε ἐν τῇ καρδίᾳ της; Τέλος καὶ αὐτὸς ὁ Βερνάρδος ὑφίστατο ἀνυπόπτως τὸ γόητρον τὸ περιβάλλον αὐτήν· καὶ οὕτως αἱ δύο ἐκεῖναι εὐγενεῖς ὑπάρξεις ἐξηκολούθουν βλέπουσαι ἀλλήλας καθ' ἑκάστην ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ ὡς καὶ ἐν πλήρει ἀθωότητι, προσεπάθουν ἀμοιβαίως νὰ κατασταθῶσιν εὐκολωτέραν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου τὴν θέσιν καὶ ἡ μὲν Ἑλένη ἐγίνετο χαριεστέρα, ὁ δὲ Βερνάρδος ταπεινότερος, ἀλλὰ δὲν ἐνόουν ἀμφότεροι, ὅτι ὑπὸ τὰς εὐγενεῖς ἐκείνας λεπτότητας εἶχεν ἤδη παρεισδύσει ὁ ἔρως. Ἐν τούτοις ἡμέραν τινὰ ἔσχον ταὐτοχρόνως ἀόριστόν τινα ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Ὀλίγον τι πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Βερνάρδου, ἕνεκα ἰδιοτροπίας ὅλως νεανικῆς, ἀλλ' ἀρκετὰ συνήθους αὐτῷ ὁ μαρκήσιος εἶχεν ἀγοράσει νεαρὸν ἵππον ὑψηλὸν καὶ ῥωμαλέον, ἐξαισίου καλλονῆς, ὅστις ἐθεωρεῖτο ἀκαταδάμαστος· ἡ Ἑλένη ὠνόμασεν αὐτὸν Ῥολάνδον ὑπαινιττομένη βεβαίως Ῥολάνδον τὸν μανιώδη· ἀτυχὴς δέ τις, θεωρῶν ἑαυτὸν κένταυρον, ἠθέλησε νὰ τὸν τιθασσεύσῃ, ἀλλ' ὁ Ῥολάνδος ἔρριψεν αὐτὸν ἀμέσως κατὰ γῆς καὶ ἔθραυσε τὰ ὀστᾶ του· ἔκτοτε λοιπὸν οὐδεὶς ἐτόλμα πλέον νὰ ἐγγίσῃ τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ζῶον, ὅπερ ἦτο γνωστὸν εἰς τὰ περίχωρα διὰ τὴν ἐξαισίαν αὐτοῦ καλλονὴν καὶ τὸ εὐγενὲς τῆς καταγωγῆς του· ἀλλ' ἡμέραν τινὰ ὅτε ἡ ὁμιλία ἔτυχε περὶ αὐτοῦ, ὁ Βερνάρδος ἐκαυχήθη ὅτι δύναται νὰ τὸν δαμάσῃ καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἐντὸς μηνὸς πειθήνιον καὶ εὐπειθῆ ὡς χαλιναγωγημένον πρόβατον· ἡ κυρία Βωμπὲρ παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ κάμῃ τὴν δοκιμήν, ὁ μαρκήσιος προσεπάθησε νὰ τὸν ἀποτρέψῃ, ἡ Ἑλένη τὸν ἐκέτευε νὰ παραιτηθῇ ἐντελῶς τοιούτου ἔργου, ἀλλ' ἡ φιλοτιμία τοῦ Βερνάρδου ἐκεντήθη, ἔδραμεν εἰς τὰ ἱππόστασια καὶ μετ' ὀλίγον ἐπαρουσιάσθη ὑπὸ τὸν ἐξώστην, ἔνθα ἦσαν ἡ βαρωνίς, ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ θυγάτηρ του, ἔφιππος ἐπὶ τοῦ Ῥολάνδου, ὅστις ἐξαγριωθεὶς ἅμα ἠσθάνθη τὸν χαλινὸν ἄφριζεν, ἐξέπεμπε φλόγας ἐκ τῶν ῥωθώνων του, ἐκτύπα τὸ ἔδαφος, ἠνωρθοῦτο ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν του, περιεστρέφετο τῇδε κἀκεῖσε μεγαλοπρεπὴς καὶ μανιώδης· ταῦτα δὲ πάντα πρὸς καταφανῆ εὐχαρίστησιν τῆς βαρωνίδος, ἥτις ἐφαίνετο μέγιστον λαμβάνουσα ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ἄσκησιν ταύτην καὶ πρὸς θαυμασμὸν τοῦ μαρκησίου, ὃν ἐξέπληττεν ἡ χάρις καὶ ἡ δεξιότης τοῦ ἀναβάτου.

— Τί διάβολο! ἔχετε λοιπὸν αἷμα Λαπίθου, νεανία! ἀνεφώνησε κροτῶν τὰς χεῖρας.

Ἀλλ' ὅτε ὁ Βερνάρδος εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἡ Ἑλένη ἦτο ὠχροτέρα τοῦ θανάτου καὶ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας δὲν ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὸν οὔτε λέξιν, οὔτε βλέμμα. Μετὰ δὲ τὸ γεῦμα, ὁ Βερνάρδος φοβηθεὶς μήπως δυσηρέστησεν αὐτὴν κατά τι ἔστατο πλησίον της σιωπηλὸς καὶ μελαγχολικός, ἐνῷ ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ βαρωνίς, οἵτινες ἔπαιζον ζατρίκιον ἦσαν ἀπερροφημένοι εἰς τοὺς ὑπολογισμούς των.

— Διατί ἀψηφεῖτε τόσον ἀπερισκέπτως τὴν ζωήν σας; ἠρώτησε μετὰ ψυχρότητος καὶ χαμηλοφώνως ἡ Ἑλένη χωρὶς νὰ διακόψῃ τὸ κέντημά της καὶ χωρὶς νὰ ἐγείρῃ ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὄμματά της.

1. Ἐπαχυολογήθη ἐκ τῆς περὶ τῶν συμποσίων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων διατριβῆς τοῦ κ. Α. Ν. Μέλτου.

— Τὴν ζωήν μου; ἀπήντησε μειδιῶν ὁ Βερνάρδος· εἶναι αὕτη τόσον ἀσήμαντον πρᾶγμα.

— Ἔχετε λάθος, εἶπεν ἡ Ἑλένη.

— Πιστεύσατέ μοι, ὅτι οὐδεὶς ἐνδιαφέρεται δι' αὐτήν, ἀπήντησε μὲ τρέμουσαν φωνὴν ὁ Βερνάρδος.

— Ἔχετε λάθος, ἐπανέλαβεν ἡ Ἑλένη· ἐκτὸς τούτου εἶναι ἀσέβεια νὰ διαθέτῃ τις οὕτω δῶρημα δοθὲν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

— Ἐκέρδησα· σᾶς ἔκλεισα πανταχόθεν, ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος. Νεανία, προσέθηκε στρεφόμενος πρὸς τὸν Βερνάρδον, σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω, ἔχετε αἷμα Λαπίθου.

— Ὅπως ἤρχισεν, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ, θέλω ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν νὰ γείνῃ κύριος τοῦ Ῥολάνδου καὶ νὰ ὁδηγῇ αὐτὸν ὡς πρόβατον.

— Δὲν θ' ἀναβῆτε ποτὲ πλέον ἐπὶ τοῦ ἵππου τούτου, εἶπεν ἐπιτακτικῶς ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ, ἀλλὰ σοβαρά, ἀτάραχος, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα ἐπὶ τοῦ ἐργοχείρου της καὶ εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀκουσθῇ μόνον ὑπὸ τοῦ νεανίου, ὅστις πάραυτα ἀπεσύρθη, ἵνα κρύψῃ τὴν ταραχήν του.

Ἐκεῖνα συνέχεια. ΑΡΣΙΝΟΗ Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

ΓΕΥΜΑ ΕΝ ΚΑΪΡΩι

Περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐν Καΐρῳ εὑρισκόμενος προσεκλήθην εἰς γεῦμα παρὰ τῷ Σ... μπέῃ εἰσαγγελεῖ τοῦ μικτοῦ δικαστηρίου, καὶ φίλῳ στενῷ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης.

Τὸ γεῦμα ἔμελλε νὰ δοθῇ τὴν ἑσπέραν. Περὶ τὴν πέμπτην λοιπὸν ὥραν ἐπέβην ἀνοικτῆς ἁμάξης ὑπὸ δύο ἵππων συρομένης καὶ ὁδηγουμένης ὑπὸ ἡνιόχου κυανῆν οἰκοστολὴν φοροῦντος· προτρέχοντος δὲ τῆς ἁμάξης πεζοῦ τινος θεράποντος *σαΐς* καλουμένου εἰς τὴν ἐπιτόπιον γλῶσσαν εἰσῆλθον εἰς τὴν δίοδον Σουβράχ.

Ὅσον ὁ ἡνίοχος εἶνε βαρὺς καὶ ἄχαρις, τόσον ὁ *σαΐς* εἶνε εὔχαρις, εὐκίνητος, κομψός· εἶνε εἶδος πεζοῦ δρομέως, ὅστις μακρὰν φέρων ξυλίνην ῥάβδον, τρέχει πρὸ τῶν ἁμαξῶν κραυγάζων δι' ἠχηρᾶς φωνῆς· «Σεμαλάκ! Γεμινέχ! Δουγκράκ!» κτλ., δηλαδὴ «Δεξιᾷ! Ἀριστερᾷ! Ὀπίσω!» Ἄνευ τῆς προφυλάξεως ταύτης, ἄνευ τῶν ῥαγδαίων ῥαβδισμῶν οὐδὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν γενναίως διανέμει, ὁ αἰγυπτιακὸς λαὸς θὰ προτίμα μᾶλλον νὰ καταπατηθῇ ὑπὸ τῶν ἵππων, νὰ συντριβῇ ὑπὸ τῆς ἁμάξης παρὰ νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ μετακινηθῇ ὀλίγον, ἢ ἐπισπεύσῃ τὸ βῆμά του πρὸς ἀποφυγὴν δυστυχήματός τινος· τοσούτῳ δ' ἀληθὲς εἶνε τοῦτο, ὥστε ἡ ἀστυνομία οὐδέποτε καταδιώκει τοὺς ἁμαξηλάτας. Εἶδον δὲ καὶ παιδίον, ὅπερ ἀνατραπὲν ὑφ' ἁμάξης μικροῦ δεῖν ἐφονεύετο, νὰ ἀνεγερθῇ κατόπιν, καὶ τρέχον δρομαίως νὰ γείνῃ ἄφαντον μὴ τιμωρηθῇ ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας.

Πάντες σχεδὸν οἱ *σαΐς* κατάγονται ἐκ τῆς Νουβίας ἢ τῆς Ἀβυσσινίας. Ἔχουσι νοημονεστάτην φυσιογνωμίαν· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν μὲ τὰς μακρὰς καὶ χνοώδεις βλεφαρίδας, διὰ τῆς γλυκύτητός των ἀναμιμνήσκουσι τοὺς τῆς νεμάδος, ἡ ἁρμονία τοῦ ἐλαφροῦ αὐτῶν ἱματισμοῦ, ἡ ἐκφραστικὴ μορφή των, τοιοῦτον ἰδιάζοντα ἔχουσι τύπον, ὥστε οἱ βαθύπλουτοι ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ ζωηροτέρας ἀμίλλης ἀγωνίζονται νὰ ἐπιτύχωσι ὡραῖον ζεῦγος *σαΐς*, παρὰ ὡραίων ἵππων ξυνωρίδα!

Ἀφ' οὗ ἐπὶ μικρὸν ἐπωχήθην, ἔφθασα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀμφιτρύονός μου, κειμένην κατὰ τὸ ἄκρον τῆς διόδου Σουβράχ.

Τὸ ἐξωτερικὸν τῆς οἰκίας ταύτης οὐδὲν ἔχει τὸ ἀξιοπαρατήρητον. Ἐν δὲ τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῆς δεσπόζει ἡ πολυτέλεια, εἶνε ἀληθές· ἀλλ' ἂν ἐξεθαμβήθην, ἐξεθαμβήθην ἐπὶ τῇ θέᾳ πλούτου ὅλως εὐρωπαϊκοῦ.

Οὐδ' ἴχνος ἀνατολικῆς διακοσμήσεως! Ἐξαίσιοι τάπητες, ἔπιπλα, ὧν ἡ κομψότης καὶ τελειότης ἐλέγχουσι πρόδηλον τὴν παρισινὴν αὐτῶν καταγωγήν, ἰδοὺ τί παρίστανται εἰς τὰ ὄμματά μου, καὶ δὲν θὰ τὰ περιγράψω βεβαίως διότι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ διαπλεύσῃ τις τὴν Μεσόγειον ὅπως περιγράψῃ ὅσα δύναται νὰ ἴδῃ πολλαχοῦ τῶν Παρισίων. Δέον μόνον νὰ παρατηρήσω ὅτι οἱ Ἀνατολῖται δεικνύουσι τόσην λογικότητα, καὶ αἰσθάνονται οὕτω μεγάλην εὐχαρίστησιν περικυκλούμενοι ὑπὸ εὐρωπαϊκῆς πολυτελείας, ὅσην καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι συνεπισωρεύοντες ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν πᾶν ὅ, τι ἐξ Ἀνατολῆς περίεργον.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ εὑρέθησαν μετ' ὀλίγον συνηγμένοι πάντες οἱ προσκεκλημένοι· ἰδοὺ ὁ ἀμφιτρύων ἡμῶν Σ... μπέης εἶνε γνήσιος Αἰγύπτιος, σπουδάσας τὰ νομικὰ ἐν Παρισίοις· ἰδοὺ ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης· ὁ Κ. Π.... ὑπάλληλος ἐν τῷ αὐτῷ ὑπουργείῳ· ὁ Κ. Β.... δικηγόρος παρ' ἅπασι τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δικαστηρίοις, καὶ τέλος δύο ἄλλα σημαίνοντα πρόσωπα.

Κατ' ἀρχὰς προτηνέχθη ἡμῖν ῥακή, δραστηριώτατον ὀρεκτικόν, ἔχον οὐσίαν οἰνοπνεύματος ἅμα καὶ λεπτοκαρύου· εἶτα δὲ θεράπων τις ἐλθὼν ἀναφωνεῖ· — Ἐξοχώτατε, τὸ γεῦμα παρατέθη! — Ἀλλὰ μεταξὺ ἡμῶν μία μόνη ὑπάρχει ἐξοχότης, ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης. Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν ἀπετάθη ὁ θεράπων. Ἐκπλαγεὶς ἐζήτησα ἐξήγησιν παρὰ τοῦ Κ. Π..., ὅστις μοὶ ἀποκρίνεται ὅτι οἱ Ἀνατολῖται ἐτήρησαν τὰ παλαιὰ οἰκογενειακὰ ἔθιμα, καθ' ἃ ἡ οἰκία αὐτῶν ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον τῶν προσκεκλημένων, ὅστις τύχῃ ἀνωτέραν κατέχων κοινωνικὴν τάξιν. Ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης λοιπὸν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης διευθύνει τὸ γεῦμα· διατάσσει νὰ μᾶς κερνῶσιν οἶνον, νὰ σηκώνωσι τὰ πινάκια, βραδύτερον δὲ θὰ δώσῃ τὸ σύνθημα νὰ ἐγερθῶμεν τῆς τραπέζης. Ὁ Σ... μπέης εἶνε ἁπλοῦς προσκεκλημένος πλέον ἐν τῷ ἰδίῳ του οἴκῳ.

Πρὶν μεταβῶμεν εἰς τὸ ἑστιατόριον διερχόμεθα

διὰ δωματίου ἐν ᾧ ἵστανται ἀκίνητοι καὶ σοβαροὶ τέσσαρες θεράποντες. Ὁ πρῶτος κρατεῖ ἀργυροῦν ἀγγεῖον, ἀφ' οὗ εὐώδης διαχέεται ἀτμός, ὁ δεύτερος πρόχουν ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου, ὁ τρίτος παροψίδα ἀργυρᾶν καὶ αὐτήν, ὁ δὲ τέταρτος φέρει σωρὸν λεπτοῦφάντων μάκτρων· πάντες εἰσὶν ἠναγκασμένοι νὰ πλύνωσι τὰς χεῖράς των πρὶν καθήσωσι παρὰ τὴν τράπεζαν. Καὶ ἂς τολμήσῃ κανεὶς ν' ἀποφύγῃ τὸ νίψιμον! Ὁ ἐπὶ τοῦ σαπωνίου σᾶς παρακολουθεῖ μὲ ἄγρυπνον ὄμμα, καὶ δυστυχία εἰς ὅν τινα ἤθελε φανταστῇ νὰ διαφύγῃ τὴν δικαιοδοσίαν του!

Ἀκίνητοι, σοβαροί, μεγαλοπρεπεῖς, ὄπισθεν ἑκάστου καθίσματος ἵστανται ἄλλοι θεράποντες· φοροῦσι κομψότατον μαῦρον μετάξινον *ἀντερί*, ὅπερ πορποῦται κάτωθεν τοῦ πώγωνος διὰ δύω εὐρειῶν ἀργυρῶν πορπῶν· ὀπίσω φέρει χρυσᾶ ἐπικοσμήματα· ἐμπρὸς δὲ διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ διαστήματος διαφαίνεται ὁ κίτρινος ὑπενδύτης μὲ τὰ στρογγύλα ἀργυρα κομβία, ὅστις χάνεται ὑπὸ εὐρεῖαν ζώνην, ἧς τὰ ἄκρα κυματίζουσιν ἐπιχαρίτως παρὰ τὴν ἀριστερὰν κνήμην ἡ περισκελίς, ὁμοιάζουσα πρὸς τὴν τῶν Ζουάβων, εἶνε ἐκ τοῦ αὐτοῦ χρώματος οἷον καὶ τὸ *ἀντερί*, κατέρχεται δὲ ἄχρι τοῦ ὑποδήματος, εὐρωπαϊκῆς ὄντος κατασκευῆς, τοῦ μόνου ἀσυναρμόστου μέρους τῆς ἐνδυμασίας πρὸς τὸ σύνολον· ἡ κεφαλὴ ἀναγκαίως καλύπτεται ὑπὸ τοῦ ἀπαραιτήτου φεσίου.

Ὁ Ε... μπέης μ' ἐτίμησεν ὑπερβαλλόντως ὁρίσας τὴν θέσιν μου δεξιᾷ αὐτοῦ καὶ ἀριστερᾷ τοῦ ὑπουργοῦ. Ἰδοὺ δὲ τὰ παρατεθέντα ἐδέσματα.

Τσορμπὰ, *Κιαμπάμπ*, *Κιουναφὲ*, *Φάρκα-ρουμι-πιλὰρ*, *Παλουτζὰ*, *Κιουφὰ*, *Σαβουριὲ*, *Ἰμὰμ-Μπαϊλδὴ*, *Χοσὰφ*, *Μοὺζ*, *Γιουσοὺφ Ἐφένδη*, *Γκιστὲ*, *Βαλλάχ*.

Οἶνοι — λευκὸς βορδιγάλειος, καμπανίτης, οἶνος Ἰωανισβέργης, οἶνος Ἱερουσαλήμ.

Ὁ πιστὸς Μουσουλμάνος ὀφείλει ν' ἀγνοῇ τὴν χρῆσιν τοῦ κοχλιαρίου, τοῦ περονίου καὶ τοῦ μαχαιρίου· τὰ δάκτυλά του εἰσὶν ὑποχρεωμένα νὰ ἐκπληρῶσι καθήκοντα πάντων τούτων· ἐμὲ, δὲν μ' ἐρόβιζε τὸ πρᾶγμα, διότι ἤμην ἤδη πως ἐξησκημένος περὶ τὸν χειρισμὸν τῶν δακτύλων μου ἀπὸ τῆς ὡς ἐθελοντοῦ ὑπηρεσίας μου· ἐρροφῶμεν λοιπὸν τὸν ζωμὸν διὰ κοτύλης, ἐκ κοίλου τεμαχίου ἄρτου· μετὰ τὸ ῥόφημα παρατίθεται τὸ ὀπτὸν κρέας *κιαμπάπ*, κατατετμημένον ἐκ προτέρων, ἕκαστος δὲ σπεύδει νὰ λάβῃ τεμάχιον αὐτοῦ ἐμβυθίζων τὰς χεῖράς του εἰς τὸ πινάκιον καὶ φέρων εἶτα αὐτὰς εἰς τὸ στόμα του· τὸ *κιουναφὲ* (πρῶτον γλυκὺ φαγητὸν) παρατέθη μετὰ τὸ *κιαμπάπ* κατεβροχθίσθη δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ταχυδακτυλουργικῆς δεξιότητος· ὁ συναντῶν ὑπὲρ τὸ δέον ὑγρὸν τεμάχιον μεταχειρίζεται καὶ τεμάχιον ἄρτου ὡς ἐπίκουρον. Ἔπειτα παρετέθη ἡμῖν θαυμάσιόν τι, «φάρκα-ρουμι-πιλὰρ» (ἰνδικὴ ὄρνις μετ' ὀρύζης)· μηροί, πτέρυγες, πόδες, τράχηλοι, πάντα ἀποσπῶνται εὐκόλως. Ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης δίδων τὸ παράδειγμα ἕλκυει πρὸς ἑαυτὸν τεμάχιον λευκῆς σαρκὸς, εἶτα δὲ ἐπειδὴ εἶνε φιλόφρων γείτων ἐναποθέτει αὐτὸ εἰς τὸ πινάκιόν μου· δύναμαι λοιπὸν ἀληθῶς νὰ καυχηθῶ ὅτι ἔλαβον κάτι τι ἀπὸ ὑπουργοῦ χεῖρα, καὶ χωρὶς νὰ τὸ ζητήσω. Εἰς τὴν ἐποχήν μας εἶνε τόσῳ σπάνιον τὸ πρᾶγμα ὥστε χρήζει ἀναγραφῆς.

Ἀλλὰ χάριν εἰλικρινείας πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι ὁ μπέης ἀνακαλύψας ἐν τῇ ἰνδικῇ ὄρνιθι θαυμάσιον τεμάχιον ἥπατος, δὲν ἀνέχεται νὰ φανῇ ἧττον ἀβρόφρων τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ἐμβυθίσας τὸν ἀντίχειρα μετὰ τοῦ λιχανοῦ εἰς τὰ σπλάγχνα αὐτῆς, ἐξάγει ἐπιχαρίτως τὸ ὑπὸ τῶν λίχνων περιζήτητον τεμάχιον, τὸ ὁποῖον ἐναποθέτει καὶ οὗτος ἐν τῷ πινακίῳ μου· εἶμαι τοσοῦτον συγκεκινημένος ἕνεκα τῆς τοιαύτης αὐτῶν φιλοφροσύνης, ὥστε βεβαίως ἂν τὴν στιγμὴν ταύτην εἶχον εἰς τὴν χεῖρά μου περόνιον θὰ τὸ μετεχειριζόμην ὅπως καταβροχθίσω τὰ τόσον εὐγενῶς προσενεχθέντα μοι τεμάχια τῆς ἰνδικῆς ὄρνιθος, λησμονῶν ἐν τῇ ταραχῇ μου τὰ ἔθιμα, εἰς ἃ παριστάμην ὡς νεόφοιτος.

Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει περόνιον, λοιπὸν λᾶθος δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συμβῇ. Σπονδαὶ ἄφθονοι διεγείρουσι διπλασίαν ἡμῶν τὴν ὄρεξιν ὅπως ἐντρυφήσωμεν εἰς τὸ «παλουτζὰ» ἕτερον γλυκὺ ἔδεσμα· εἰς τὸ «κιουφὰ» χασὶς μετ' ἀρωμάτων, τὸ «σαβουριὲ» γλυκὺ καὶ τοῦτο ἔδεσμα, καὶ ἰδοὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ «ἰμὰμ μπαϊλδὴ» τὸ μὲ *μελιντζάρας* κατασκευαζόμενον ὅπερ κατὰ λέξιν σημαίνει «ὁ λιπόθυμος ἰμάμης».

Μοὶ ἐξηγοῦσιν ὡς ἑξῆς τὴν ὅλως αἰγυπτιακὴν προσωνυμίαν τοῦ φαγητοῦ τούτου· ἐν ἐποχῇ, μὴ ἀκριβῶς ὡρισμένῃ, σεβάσμιός τις ἰμάμης προσεκλήθη εἰς γεῦμα ὑπὸ πανισχύρου πασσᾶ, οὗτινος ἀπήλαυε τῆς εὐνοίας· τὰ φαγητὰ ἦσαν κάλλιστα, καὶ ὁ θεράπων τοῦ Προφήτου μεθ' ἕκαστον πινάκιον ἐξέφραζε τὴν ὁλονὲν ἐπαυξάνουσαν εὐχαρίστησίν του· ἐπὶ τέλους παρετέθησαν καὶ *μελιντζάραις*, φαγητὸν ἄγνωστον τέως αὐτῷ· ἀπεγεύθη βραδέως, ἔμεινε δευτερόλεπτά τινα ὡς ἐν ἐκστάσει, ἀπεγεύθη καὶ πάλιν, ἀνέωξε μεγάλους ἐκ καταπλήξεως τοὺς ὀφθαλμούς, ἀνέτεινε τοὺς βραχίονάς του καὶ... ἔπεσεν ἀναίσθητος χαμαὶ ὡς ἀδρανὴς ὄγκος. Προστρέχουσιν εἰς βοήθειάν του, τύπτουσι τὰς χεῖράς του, τρίβουσι τοὺς κροτάφους του. Τέλος πάντων συνέρχεται εἰς ἑαυτόν, ἀνοίγει τὰ ὄμματα καὶ ἀναφωνεῖ «Ὦ μεγάλε Μωάμεθ, τί ὡραῖαι ποῦ εἶνε αἱ μελιντζάναις!» Εἶχε λιποθυμήσει ἐξ ἡδονῆς, τρώγων. Ἡ ἱστορία διεδόθη ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ ἡ προσωνυμία «ἰμὰμ μπαϊλδὴ» ἔμεινεν εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τοῦ φαγητοῦ.

Μετὰ τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο τὸ γεῦμα παρατοῦται εὐθύμως διὰ τοῦ *χοσὰφ*, ἀφεψήματος σαφίδων καὶ ξηρῶν βερυκόκκων, καὶ διὰ τοῦ *μοὺζ* (βανα-

νῶν) διὰ τοῦ *Γιουσοὶφ Ἐφέντη* (μανδαρινίων) τοῦ *γκιστὰ* (βανανῶν), τοῦ βαλλὰχ (κοκκοροινίκων). Ἡ αὐτοῦ ἐξοχότης δίδει τὸ σύνθημα τῆς ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐγέρσεως· ἐπιστρέφομεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ νιψίματος, καὶ τόρα πλέον μετὰ πραγματικῆς χαρᾶς παραδίδω τοὺς δακτύλους μου εἰς πλήρη καθαρισμόν.

Ἦτον ἀργὰ· ὅθεν ἀφοῦ ἐκαπνίσαμεν τὸν ἡδὺν ἐκεῖνον καπνὸν τῆς Ἀνατολῆς, ὅστις εἶνε πηγὴ τόσῳ γλυκέων ὀνείρων, καὶ ἀφ' οὗ ἐρροφήσαμεν κυαθίσκον ὅμοιον πρὸς δακτυλήθραν κατὰ τὸ μέγεθος, εὐωδεστάτου καφὲ, ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης πείνει τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Σ... μπέην καὶ ἀποσύρεται· τὸ παράδειγμα δὲ τοῦτο μιμούμεθα πάντες.

Ἄμαξαι μᾶς περιέμενον κάτω· οἱ συνδαιτυμόνες μου ὀργανίζονται κατὰ δύο ἢ τρεῖς καὶ ἀπέρχονται. Τὸ κατ' ἐμὲ, καίτοι κινδυνεύων νὰ χαρακτηρισθῶ ὡς ἀγροῖκος, ὑπὸ τὴν εὔσχημον πρόφασιν τοῦ νὰ μὴ ἐνοχλήσω οὐδένα, τοποθετοῦμαι μόνος μου ἐν τῇ ἁμάξῃ μου. Πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὸ ἀληθὲς αἴτιον τὸ πειθαναγκάσαν με νὰ ἐπιζητῶ οὕτω τὴν μοναξίαν, ἦτον ὅτι δὲν ἠσθανόμην ἐμαυτὸν λίαν ἥσυχον περὶ τοῦ ἀποτελέσματος, ὅπερ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ διὰ τὴν πέψιν μου τὸ συνεχὲς τοῦτο συνοικέσιον ἐδεσμάτων ἁλμυρῶν, ἀρωματισμένων καὶ γλυκέων καὶ ὅ,τι ἂν ἔμελλε νὰ τελεσθῇ διαζύγιον τοῦ γεύματός μου καὶ τοῦ στομάχου μου, προὐτίμων νὰ τελεσθῇ ἄνευ μαρτύρων;

Εὐτυχῶς οἱ φόβοι μου ὑπῆρξαν ἀβάσιμοι· ὁ καθαρὸς ἀὴρ καὶ ἡ νεότης ἐνίκησαν τὴν κατέχουσάν με δυσφορίαν, ἥτις ἐξηφανίσθη παρευθὺς, καὶ ἠδυνήθην ν' ἀπολαύσω ἐπὶ τέταρτον ὥρας ὑπὸ τὴν λάμψιν τῆς σελήνης τῆς Αἰγύπτου τὸ ἀνέκφραστον θέλγητρον τοῦ νὰ αἰσθάνωμαι ἐμαυτὸν συρόμενον ἠρέμα ἐν ἁμάξῃ, ὑπὸ δύο ὡραίων καὶ μεγαλοπρεπῶν ἵππων.

Αἱ συνοικοῦραι τῆς διόδου Σουβρὶχ εἶχον περιενδυθῆ φωτεινήν τινα χροιὰν καὶ διέγραφον φανταστικὰς σκιάς· πρὸς τὰ δεξιᾷ, ὁ Νεῖλος ὡς φωτιζόμενος ὑπὸ ῥεύματος ἠλεκτρικοῦ φωτὸς, ἐφαίνετο ῥέων μακρόθεν, καὶ ἡ πυραμὶς τοῦ Γκιζὲ (;) ἐδείκνυε τὸν κῶνόν της, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἓν ἄστρον ἐφαίνετο μαρμαῖρον· πρὸς τ' ἀριστερᾷ, ἡ πεδιὰς ἔλαμπεν ἐκ μαγικῆς λάμψεως ὡς μακρὰ ἔκτασις ἀγρῶν σμαραγδοσπάρτων.

Ἡ ἡδύτης καὶ ἡ ποίησις τοιούτου θεάματος εἶνε ἀπερίγραπτος. Οἴμοι! Ἐπιστρέφω εἰς Κάϊρον, καὶ ἀφυπνίζομαι ἀποτόμως ἀπὸ τῆς θελκτικῆς νάρκης τῶν ὀνειροπολήσεών μου διερχόμενος πρὸ καφενείου, διὰ τῶν ἀνοικτῶν παραθύρων τοῦ ὁποίου ἐκφεύγουσιν οἱ τόνοι ὀρχήστρας γερμανίδων παιζουσῶν καὶ ᾀδουσῶν ἀνόστως γαλλικόν τι ἀσμάτιον.

Α...

Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΓΟΥ ΠΟΛΙΣ

Ἐπὶ τῆς μεταξὺ Καναδᾶ καὶ Ἡνωμένων Πολιτειῶν κειμένης μεγάλης λίμνης **Huron** παρατηρεῖ τις καθ' ἕκαστον χειμῶνα, ὅταν ὁ πάγος εἶνε στερεὸς, πόλιν μοναδικὴν ἐν τῷ κόσμῳ, ἥτις ἀνεγείρεται ὑπὸ ἁλιέων ἐν μέσῳ τοῦ πάγου καὶ κατοικεῖται ὑπ' αὐτῶν. Κατὰ τὸ ἔτος ἰδίως τοῦτο ἡ πόλις τῆς λίμνης **Huron** εἶχε μεγάλην ζωηρότητα, παρασχοῦσα εἰς τοὺς περιέργους, τοὺς σωρηδὸν ἐπισκεφθέντας αὐτὴν, θέαν ἀληθῶς γραφικωτάτην. Περὶ τῆς παραδόξου ταύτης πόλεως ἀπαντῶμεν εἰς ἀμερικανικὴν ἐφημερίδα τὰς ἑπομένας πληροφορίας, ἃς μεταφέρομεν ἐνταῦθα·

«Ἡ ἐπὶ τοῦ πάγου πόλις, κειμένη δέκα περίπου μίλια μακρὰν τοῦ **Bay City**, καὶ ἐξ τῶν ἐκβολῶν τοῦ **Saginau** καὶ τῶν ὀχθῶν τῆς λίμνης **Huron**, ὑψοῦται ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ εὐρυτάτου πεπηγμένου ὅρμου τοῦ **Saginau**. Τὸν χειμῶνα τοῦτον ἡ πόλις ἀπετελεῖτο ἐξ 130 οἰκιῶν, ἐν αἷς κατῴκουν 500 περίπου ἄνθρωποι· αἱ οἰκίαι, κατεσκευασμέναι ἐκ σανίδων καὶ ἔχουσαι τὴν στέγην κεκλιμένην, φέρουσιν ὑποκάτω τροχίσκους, ὅπως εἶνε εὔκολος ἡ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταφορὰ αὐτῶν· ἡ μόνη ἀποσκευὴ ἡ ὑπάρχουσα ἐν αὐταῖς εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ μαγειρικὰ σκεύη, αἱ κρεμασταὶ αὐτῶν κλίναι καὶ μία θερμάστρα· ὑπάρχουσι δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ παντοπωλεῖα καὶ οἰνοπωλεῖα, ἔνθα οἱ ἁλιεῖς εὑρίσκουσι προμηθείας καὶ ζωοτροφίας χρησίμους κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους.

»Ἡ ὁδὸς ἡ φέρουσα ἐκ τοῦ **Bay City** εἰς τὴν πόλιν τῶν ἁλιέων εἶνε πάντοτε πλήρης ἑλκήθρων μεταφερόντων τοὺς αὐτόσε ἐρχομένους χάριν ἐμπορίου ἢ ἐκείνους, οὓς ἡ περιέργεια προσελκύει ἐξ ὅλων τῶν δήμων τῆς ἐπικρατείας. Μὴ ὑπάρχοντος ἐνταῦθα τοῦ ἐκ τῆς ἀστυνομίας φόβου, ἥτις ἀπαγορεύει τὸν καλπασμὸν εἰς τὰς μεγάλας ὁδοὺς, ἀφίνουσι τοὺς ἵππους των νὰ τρέχωσιν ἐπὶ τοῦ πάγου μετὰ ταχύτητος ἐπιφερούσης ἴλιγγον, προσθέτοντες οὕτω τὴν ἐκ τῆς ἑλκηθροδρομίας ὡραίαν διασκέδασιν εἰς τὴν τῆς ἐπισκέψεως ἀποικίας, ἥτις δὲν ἔχει τὴν ὁμοίαν αὐτῇ ἐν Ἀμερικῇ, διὰ τὸ ἰδιοφυὲς καὶ ἀλλόκοτον αὐτῆς.

»Ἑκάστη οἰκία ἢ καλύβη κατοικεῖται ὑπὸ τριῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐργάζονται ὁμοῦ, κερδαίνοντες, ὅταν ἡ ἁλιεία εἶνε πλουσία, ποσὰ χρηματικὰ οὐκ εὐκαταφρόνητα.

»Γίνεται δὲ ἡ ἁλιεία ὑπ' αὐτὴν τὴν στέγην τῆς κατοικίας των κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς καλύβης ἀνοίγουσιν ὀπὴν ἐν τῷ πάγῳ ἔχουσαν περιφέρειαν τριῶν ἢ τεσσάρων τετραγωνικῶν ποδῶν, εἶτα εἷς αὐτῶν λαμβάνει ἀρέγγαν ζῶσαν δεδεμένην διὰ λινῆς κλωστῆς καὶ τὴν βυθίζει εἰς τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης.

»Τὸ ὀψάριον τοῦτο νομίζον ἑαυτὸ ἐλεύθερον, κολυμβᾷ μετὰ ταχύτητος βέλους καὶ βυθίζεται ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει τὸ σχοινίον, ὅτε ἀνασύρει αὐτὸ εἰς τὴν ὀχθὴν τῆς ὀπῆς, μεθ' ἧς κατῆλθε ταχύτητος. Ἐπανερχομένη ἡ ἀρέγγα εἰς τὰ ἄνω ἀκολουθεῖται πάντοτε ὑπὸ πλήθους ἁρπακτικῶν ἰχθύων, τρεφομένων μετ' ἀπληστίας εἰς κατάδιωξιν αὐτῆς μέχρι τῆς ἐπιφανείας.

»Τὴν ἄφιξιν τῶν ἰχθύων τούτων ἵστανται καραδοκοῦντες οἱ ἁλιεῖς, ὡπλισμένοι διὰ κάμακος καὶ ἀκίνητοι εἰς τὸ στόμιον τῆς ὀπῆς· εὐθὺς δ' ὡς οἱ ἰχθύες φανῶσιν, ἐμπήγουσιν εἰς τὰς πλευρὰς αὐτῶν τὸ θανατηφόρον ὅπλον, εἶτα δὲ ἀνέλκουσιν αὐτοὺς καὶ ἀποθέτουσιν εἰς τὴν καλύβην. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἁλιεύουσι μέγα πλῆθος ἰχθύων ἐν τῷ ὅρμῳ τοῦ **Saginau**, ὅστις πλήθει ἐξ αὐτῶν, πολλάκις δὲ ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἡμέρᾳ ἁλιεύουσιν ἐν ἑκάστῃ οἰκίᾳ ἕως διακοσίους ὡραίους καὶ παχεῖς ἰχθεῖς, ἐνίοτε δὲ καὶ περισσοτέρους.

»Ὅταν τὸ πλῆθος τῶν ἰχθύων ἀρχίσῃ νὰ ἐλαττοῦται εἰς ἓν σημεῖον τοῦ πάγου, οἱ ἁλιεῖς μεταφέρουσι τὴν φορητὴν κατοικίαν των εἰς ἄλλο μέρος τοῦ ὅρμου, ἔνθα ἐξακολουθοῦσι τὴν ἁλιείαν κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον, συνήθως καὶ ὑπὸ τὸ φῶς δᾴδων μέχρι βαθείας νυκτός.

»Ἡ θέα ἣν παρουσιάζει εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ ἡ πόλις αὕτη τῆς λίμνης **Huron**, ἔχει τι τὸ ὑπερφυὲς καὶ ἐξαίσιον, ὅτε τὸ παλλόμενον φῶς τῶν πυρσῶν ῥίπτει τὰς ἀκτῖνάς του εἰς τὰ κύκλῳ αὐτοῦ ἀντικείμενα, καὶ φωτίζει τὰς καλύβας καὶ τὰ ἔνδον αὐτῶν καὶ ἀναδίδει ὑπὸ μυρίας φανταστικὰς μορφὰς τοὺς ἐπὶ τῆς ὀχθης τῶν ὀπῶν τοῦ πάγου κεκυφότας ἁλιεῖς, καραδοκοῦντας τὴν λείαν αὐτῶν, καθ' ἧς βάλλουσι μετὰ πεποιθήσεως τοὺς κάμακάς των, μετὰ τοῦτο δὲ ἀνασύρουσιν αὐτὴν τοῦ ὕδατος μετ' ἐπιτηδειότητος ἐκπληκτικῆς.

Ν**

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ

Ἀπὸ πολλῶν μηνῶν οὐδεμία ὑπῆρχεν εἴδησις περὶ τοῦ ἀνταποκριτοῦ τῶν *Ἡμερησίων Νέων* κ. **O'Donovan**, ἀποσταλέντος παρὰ τῆς διευθύνσεως τῆς ἐφημερίδος ταύτης πρὸς ἐξερεύνησιν τῆς κεντρικῆς Ἀσίας. Εἶχε γείνει γνωστὸν ὅτι ὁ τολμηρὸς ταξειδιώτης διὰ μέσου μυρίων κινδύνων ἔρθασεν εἰς **Mery**, ὅπου ἐφυλακίσθη. Ἔκτοτε δὲ οὐδὲν ἠκούσθη πλέον περὶ αὐτοῦ.

Ἡ σιωπὴ αὕτη εὐτυχῶς δὲν προῆλθεν ἐκ τῆς αἰτίας, εἰς ἣν ἀπεδόθη. Ὁ κ. **O'Donovan** ζῇ. Τὰ *Ἡμερήσια Νέα* ἔλαβον παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ οὗτος ἐξηγεῖ τὴν σιωπὴν ταύτην, ἀφηγούμενος συγχρόνως τὰς τόσῳ ἐνδιαφερούσας περιπετείας του.

Ὁ ταχυδρόμος, ὁ ἐπιφορτισθεὶς νὰ διαβιβάσῃ τὰς τελευταίας ἐξ αὐτοῦ πληροφορίας, ἐδολοφονήθη ὑπὸ τῶν Κούρδων παρὰ τὴν Ταυρίδα.

Ἐξακολουθῶν τὴν διήγησίν του ὁ κ. **O'Donovan** ἀναφέρει πῶς, ἀφοῦ ἐφυλακίσθη ἐν **Mery**, εἶδε στάσιν διενεργουμένην ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τὰς φιλοφρονήσεις διαδεχομένας τὰς ἀπειλάς. Καὶ ἔτι πλέον, ἐπῆλθεν ἐπανάστασις, ἐν ᾗ ὁ **Kadjar Khan**, διοικητὴς τοῦ **Mery**, ἀπώλεσε τὴν ἐξουσίαν. Πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ, ἀπεφασίσθη νὰ συσταθῇ τριανδρία, καὶ τὸ περιεργότερον, ὁ κ. **O'Donovan** ὑπεδείχθη ὡς μέλος αὐτῆς, ὑπὸ τὸ ὄνομα **Schthyar Bahadoor-Khan**, διηγεῖται δ' ὡς ἑξῆς τὴν κατὰ τὴν ἀναγόρευσίν του γενομένην τελετήν:

«Κατὰ τὴν πρωΐαν τῆς 30 Ἀπριλίου ἠγέρθην ἐνωρὶς ἕνεκα θορύβου ἀσυνήθους ἐν τῇ ἡγερωτέρᾳ ὁδῷ τοῦ **Mery**, καὶ ἐπειδὴ πάντοτε πρέπει νὰ ἦναί τις λίαν προφυλακτικὸς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐπήδησα κάτω ἀπὸ τῆς κλίνης μου, ἔρριψα τὸ ἐκ δέρματος προβάτου ἐπανωφόριόν μου ἐπὶ τῶν ὤμων μου, καὶ ὥρμησα πρὸς τὴν θύραν.

»Ἤρχοντο οἱ χάναι ὅπως ἀναλάβωσι τὴν ὑπερτάτην ἀρχήν. Ἄνθρωπός τις προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, ὅστις ὑπῆρξε πρότερον δεσμοφύλαξ μου, ἤδη δὲ παρίστατο ὡς ὁδηγός μου, ὡς σύμβουλος καὶ φίλος, μοὶ εἶπε ὅτι ἡ θέσις μου ἀπῄτει νὰ ἱππεύσω ὅπως πορευθῶ πρὸς τὰ πρόσωπα, ὧν ἀπὸ τοῦδε ἔμελλον νὰ ἦμαι συνάδελφος.

»Ἠκολούθησα τὴν συμβουλήν του, καὶ ὅτε ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ τοῦ προχωροῦντος στρατοῦ ἐπλησίασε, ἀφίππευσα συμφώνως πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ἐθιμοταξίαν καὶ ἀνέμεινα τὴν ἄφιξιν τοῦ **Baba Khan**, ἀρχηγοῦ τῶν **Tohtamish**, ὅστις ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἱππικοῦ. Περικυκλωθεὶς ὑπὸ πλήθους περιέργου ἐπιθυμοῦντος νὰ ἴδῃ εἰ δυνατὸν ἐκ τοῦ πλησίον ἕνα ἐκ τῶν μελλόντων νομοθετῶν τῆς χώρας, παρεστρήθην μετ' ὀλίγον ὑπὸ τοῦ **Baba-Khan**, καίτοι μονοφθάλμου, ὅστις μετὰ φιλοφροσύνης ἀληθῶς ἀνατολικῆς ἀμέσως ἀφίππευσε καὶ ἐπροχώρησε πρός με ὅπως μὲ χαιρετήσῃ. Κρατούμενοι δὲ ἀπὸ τῆς χειρὸς ἀδελφικώτατα διηυθύνθημεν ὁμοῦ πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἡ ἐθνοσυνέλευσις εἶχεν ἤδη συνέλθει».

Ἀφοῦ ἀντήλλαξε τὰς εἰθισμένας ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς χώραις φιλοφρονήσεις, ὁ κ. **O'Donovan** ὡδηγήθη εἰς τὸν οἶκόν του ἐν μεγάλῃ πομπῇ, ὡς πρόεδρος τῆς τριανδρίας. Φθὰς πρὸ τῆς θύρας τῆς κατοικίας του ὁ τρίανδρος ἐκάθησε ἔχων τοὺς συναδέλφους του παρ' αὐτὸν, μεθ' ὧν συνεκρότησε τὸ πρῶτον κυβερνητικὸν συμβούλιον, ἐν ὑπαίθρῳ, καὶ ἐνώπιον πλήθους ἀπλήστου ὅπως ἴδῃ τοὺς νέους αὐτοῦ ἀρχηγούς.

Ἀφοῦ ἔπιεν ἐν σιγῇ ἀρκετὴν ποσότητα ἀθλίου, τεῦ ἄνευ σακχάρεως, ὁ κ. **O'Donovan** ἤρχισεν ὁμιλῶν ταρταριστὶ, καὶ προσεπάθησε νὰ πείσῃ τοὺς συντρόφους του, ὅτι εἶναι ἀνάγκη, ὅπως δυνηθῶσι νὰ ἀποφύγωσιν αὐτοὶ τὴν τύχην τῆς Χίβας, νὰ παύσωσιν αἱ εἰσβολαὶ καὶ αἱ λῃστεῖαι ἐπὶ Ῥωσσικοῦ ἐδάφους·

«Διεκόπην παρ' ἑνὸς τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, ἀκούοντός με μετ' ἐκπλήξεως καὶ δυσαρεσκείας καὶ εἰπόντος μοι τέλος.—Ἀλλὰ δι' ὄνομα

τοῦ Ἀλλὰχ πῶς θὰ δυνηθῶμεν νὰ συντηρηθῶμεν ἐὰν παύσωμεν τὴν λῃστείαν; » Ἡ διαμαρτύρησις αὕτη τόσῳ ζωηρῶς ἐγένετο καὶ μετὰ τοσαύτης προφανοῦς καλῆς πίστεως, ὥστε δυσκόλως διετήρησα τὴν σοβαρότητά μου ὅπως ἐπαναλάβω, ὅτι ἐν περιπτώσει Ῥωσσικῆς κατακτήσεως οἱ κάτοικοι τοῦ Mery θὰ ἦναι ἠναγκασμένοι νὰ συντηρῶνται χωρὶς νὰ προσφεύγωσιν εἰς τὸ μέσον τοῦτο, καὶ συνεπῶς πᾶν ὅ,τι θὰ ἦτο τότε δυνατὸν διατὶ νὰ μὴ ἦναι ἀπὸ τοῦδε.

»Τοιαύτη ὑπῆρξεν, ὡς τολμῶ νὰ τὴν ἀποκαλέσω, ἡ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Morgab ἱστορικὴ δημηγορία μου, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ πολὺ καλλίτερον παρ' ὅσον ἐτόλμων νὰ ἐλπίσω· Ἀντιγράφω πᾶν ὅ,τι ἀνευρέθη ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, αἵτινες ὤφειλον νὰ φθάσωσιν εἰς τὰ *Ἡμερήσια Νέα* μηνάς τινας ταχύτερον, καὶ αἱ ὁποῖαι, ἐπαναλαμβάνω, κατεμελίσθησαν παρὰ τῶν Κούρδων, οἵτινες ἐδολοφόνησαν τὸν ταχυδρόμον παρὰ τὴν Ταυρίδα. Χάρις εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Ταχυδρομείου τῆς Τεχεράνης ἐλπίζω ν' ἀνεύρω πάντα τὰ τεμάχια αὐτῶν». Γ.

Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος Α΄ τῆς Βαυαρίας

ΩΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝ

Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος, βαπτισθεὶς ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀρχαιότητι, ἀνέστησε μὲν τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Περικλέους τὴν Ἑλλάδα ἐν Μονάχῳ, ἀπηθανάτισε δὲ τοὺς ἀγῶνας τῆς νέας Ἑλλάδος διὰ τῆς γραφικῆς. Ὁπότε ἐσφάδαζεν ἡ ὑπὸ τῆς διπλωματίας ἐγκαταλελειμμένη Ἑλλάς, ὁπότε οὔτε ἐλπὶς ὑπῆρχε περὶ ἀπελευθερώσεως, οὔτε εἰς τὴν διάνοιαν οὐδενὸς ἐπήρχετο ὅτι θὰ ἐβασίλευέ ποτε αὐτῆς βαυαρὸς ἡγεμονόπαις, πρῶτος τῶν ἡγεμόνων ὁ Λουδοβίκος ἀντέστη εἰς τὰς ἐπιπλήξεις τῆς διπλωματίας, εἰς τὰς ἀπειλὰς τῶν ὑπουργείων καὶ εἰς τοὺς διωγμοὺς τοῦ Μετερνίχου, ὕψωσε γενναίαν φωνὴν ὑπὲρ τῶν πολεμούντων, ἐξύμνησε τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν παλληκαρίων μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὡς ὁ Βύρων, καὶ ἐδαπάνησε τὸ τρίτον τῆς περιουσίας του πείσας τοὺς φίλους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς νὰ καταβῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, υἱοθετήσας καὶ ἐκπαιδεύσας τοὺς υἱοὺς τῶν πεσόντων ὁπλαρχηγῶν, ἀποστείλας ἰατροὺς καὶ φάρμακα εἰς τοὺς ἀσθενοῦντας, τροφὰς δὲ καὶ ὅπλα εἰς τοὺς μαχομένους. Ὁπότε δὲ τελευταῖον παρίστα ἡ Ἑλλὰς οὐχὶ κράτος ἐνιαῖον «ἀλλ' ἔκτακτόν τι φύραμα Μωριᾶ, Ῥούμελης, Ὕδρας, Σπετσῶν κλ. ἔρμαιον ἀναρχίας, ἐρημώσεως καὶ κομμάτων, ἀπέστειλε τὸν προσφιλῆ αὐτοῦ Ὄθωνα, ὅστις ἐγένετο θῦμα τῶν στενῶν τῆς Ἑλλάδος ὁρίων, τῶν ῥαδιουργιῶν τῆς διπλωματίας καὶ τῶν ἐγχωρίων παθῶν». Πολλάκις ὁ Λουδοβίκος ηὐχήθη ἐνώπιον τῶν πιστῶν φίλων του νὰ ἤθελε ἀποθάνῃ πρὶν ἀκούσῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι καταστροφὴν τοῦ 1862. Οὔτε ὁ θάνατος τῶν φιλτάτων, οὔτε αἱ ἐν Μονάχῳ ταραχαὶ τοῦ 1848, οὔτε τοῦ θρόνου ἡ ἀπώλεια τὸν ἐλύπησαν τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἀπροσδόκητος πτῶσις καὶ ἄωρος τοῦ υἱοῦ τελευτή, ἡ ἐπιταχύνασα καὶ τὸν ἑαυτοῦ θάνατον.

«Ἀνάριθμα ἄλλα ἀγαθὰ ἤθελε κατορθώσῃ ὁ φίλος τῆς τέχνης καὶ εὐεργετικώτατος ἡγεμών, γράφει ὁ βιογράφος αὐτοῦ Heigel, ἐὰν μὴ ἠναγκάζετο νὰ θυσιάσῃ τὸ τρίτον ὅλης τῆς ἰδιωτικῆς αὐτοῦ περιουσίας ὅπως ἀποζημιώσῃ τὸ δημόσιον ταμεῖον ἕνεκεν τοῦ δανείου τοῦ ἑλληνικοῦ. Κατὰ τὰς οἰκείας βουλευτικὰς συζητήσεις ἡ πρὸς τὴν Ἑλλάδα βοήθεια τοῦ Λουδοβίκου εἶχε χαρακτηρισθῆ ὡς πολιτικὸν ἁμάρτημα· ἐπέπρωτο δὲ μετ' ὀλίγον νὰ συμβῇ ἄλλο δεινόν, ὅπερ ἐμαρτύρησε τὴν ὀρθότητα τῆς ἐτυμηγορίας ἐκείνης. Μηνὶ ὀκτωβρίῳ 1862, κατὰ τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς ἔτος, ὁπότε ἐν Μονάχῳ ἐπανηγυρίσθησαν ἐπισήμως τὰ ἐγκαίνια τῶν Προπυλαίων καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, ἐξερράγη ἐν Ἀθήναις ἡ ἐπανάστασις. Οἱ συνωμόται ἐκήρυξαν τὸν Ὄθωνα ἔκπτωτον τοῦ θρόνου, ἐνῷ περιηγεῖτο τὰς ἐπαρχίας. Ἀσθενὴς καὶ μέχρι θανάτου περίλυπος ἐγκατέλιπε τὴν χώραν, ἐν ᾗ πρὸ 30 ἐτῶν, ἀκμαῖος νεανίας καὶ καλλίστων ἐλπίδων μεστός, εἶχε τελέσῃ τὴν πανηγυρικὴν αὐτοῦ εἴσοδον! Τοῦ υἱοῦ τὸ δυστύχημα κατήνεγκε δεινοτάτην κατὰ τοῦ Λουδοβίκου πληγήν. Τῇ ἑσπέρᾳ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπέστρεφεν ὁ γηραιὸς φιλέλλην ἐκ τοῦ περιπάτου, ὁ δὲ ἁμαξηλάτης ἤλασε κατὰ τὸ εἰωθὸς τοὺς ἵππους εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν διὰ τῶν Προπυλαίων. Ὁ τάλας πατὴρ, ἅμα ἰδὼν πόρρωθεν τὰ προπύλαια, ἔφριξε καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς».

Πρότυπος

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΑ

Ἐπ' ἐσχάτων ἐνεκαινίσθη ἐν Ἀγγλίᾳ μετὰ πομπῆς διὰ τὴν σιδηροδρομικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Brighton νέον εἶδος ἁμαξοστοιχίας, προτύπου ἀληθῶς καὶ πρώτην φορὰν εἰσαγομένης εἰς Ἀγγλίαν.

Ἡ ἁμαξοστοιχία αὕτη σύγκειται ἐκ μεγάλης σειρᾶς αἰθουσῶν καὶ δωματίων, κομψότατα ἠυτρεπισμένων ἐξ ἠλεκτρικοῦ φωτὸς ἀπαστραπτόντων, ἐν οἷς ὁ ἐπιβάτης δύναται νὰ περιδιαβάζῃ ἐν ἀνέσει ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ καπνίσῃ, ὑπάρχει ἐπὶ τούτῳ αἴθουσα ἐν ᾗ δύναται νὰ μεταβῇ καὶ καθίσῃ ἐπὶ ἀναπαυτικῶν ἑδρῶν, ἢ νὰ ἐξέλθῃ εἰς ἐξώστην ἐσεγασμένον, ὅθεν ὑπὸ τὰς ὄψεις αὐτοῦ ἐκτυλίσσεται τὸ γραφικὸν θέαμα τῶν τόπων, οὓς διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος. Ἐὰν θέλῃ νὰ γευματίσῃ ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ, ὑπάρχει ἐκεῖ ἑστιατόριον, ἐν ᾧ αἱ τράπεζαι εἰσὶν ἠυτρεπισμέναι ὡς εἰς τὸ καλλίτερον ξενοδοχεῖον. Δύο ἄλλαι ἅμαξαι χρησιμεύουσιν ὡς αἴθουσαι, ἄλλαι ὡς κομμωτήρια τῶν κυριῶν ἢ ἀνδρῶν, καὶ ἄλλαι εἰς ἄλλας οἱασδήποτε χρείας αὐτῶν.

Ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων εἶνε τὸ κινοῦν τὴν περιέργειαν διὰ τὸ καινοφανὲς αὐτοῦ εἶνε ὁ δι' ἠλεκτρικοῦ φωτὸς φωτισμὸς τῆς ἁμαξοστοιχίας. Διὰ τοῦ συστήματος Faure καὶ τῶν ἠλεκτρικῶν λυχνιῶν τοῦ Ἔδισων ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἡ ἁμαξοστοιχία φωτίζεται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον δι' εὐκόλου κινήσεως μηχανήματός τινος. Μετὰ πολλῆς δ' εὐκολίας δύναταί τις καὶ νὰ σβύσῃ ἢ ν' ἀνάψῃ ἐκ νέου ἑκάστην λυχνίαν χωριστὰ θέτων εἰς κίνησιν ὄργανόν τι κείμενον ὑπεράνω ἑκάστης αὐτῶν. Ἑκάστη τῶν λυχνιῶν τούτων τοῦ Ἔδισων παρέχει φῶς ἴσον πρὸς τὸ ὑπὸ ἐννέα ἢ δέκα κηρίων ὁμοῦ παραγόμενον. Λ.

Η ΑΓΡΑΜΠΕΛΗ

[Ἐκ τῶν τοῦ Βαλσωρίτου].

Λέγ' ἡ ἀγράμπελη μυριανθισμένη
Σ' τὸν ἄγριο πλάτανο ποὺ τὴ θωρεῖ
Καὶ μὲ τὸν ἴσκιο του συχνοδιαβαίνει
Πάντοτ' ἐπάνω της βράδυ κι' αὐγή:

«Δένδρο 'περήφανο μὲς 'ς τὸν ἀγέρα
Τὰ φύλλα, οἱ κλόνοι σου θρασομανοῦν'
Βρίσκεις στενόχωρη τώρα τὴ σφαῖρα;
Τ' ἄστρα, τὰ σύγνεφα δὲν σὲ χωροῦν;

»Τρέχει 'ς τὴ ῥίζα σου νεράκι κρύο,
Βυζάνεις ἄκοπα τὴν καταχνιά,
Κ' ἐμένα ἐζήλεψες σὺ τὸ θηρίο
Γιατὶ μ' ἐπότιζε 'λίγη δροσιά;

»Τί θέλεις, πλάτανε, τί μοῦ γυρεύεις;
Διώξε τὸν ἴσκιο σου κ' εἶμαι μικρή·
Τ' ἄνθη μου ἐπάγωσαν, μὴν τὰ παιδεύεις,
Ἂς τον τὸν ἥλιο μου νὰ τὰ χαρῇ....»

»—Ξανθή μου ἀγράμπελη, τί μὲ φοβᾶσαι;
Θέλεις νὰ σέρνεσαι πάντα ὀρφανή,
Μονάχη σου, ἔρημη τὴ νύχτα νᾶσαι
Νᾶχῃς κρεββάτι σου λιθάρια, γῆ;

»Τ' ἄνθη ζευγάρωσε μὲ τὴν ἀνδριά μου,
Γένου βασίλισσα κ' ἐγὼ θρονί,
Στηλώσου ἐπάνω μου ... 'ς τὴν ἀγκαλιά μου
Κάθε ἄλλο λούλουδο θὰ σὲ φθονῇ...»

Τὴν ἐξεγίλασε τ' ἄγριο πλατάνι,
Τὴν ἐπερίπλεξε μὲς 'ς τὰ κλαριά....
Τὶ κρίμα πῶδωκες, ξανθὸ βοτάνι,
Γιὰ 'λίγο ψήλωμα τὴν παρθενιά.

Φτωχὴ κι' ἀνύπανδρη 'ς τὴν ἐρημιά σου
Μοῦτανε τ' ἄνθη σου κρυφὴ χαρά·
Τώρα θ' ἁρπάζουνε τὴ μυρωδιά σου
Τὰ νέφη κι ἄνεμος ποῦσαι κυρά.

Μετὰ τὴν ἐκ τοῦ θρόνου του παραίτησιν, ὁ ἱπποτικώτατος βασιλεὺς καὶ μέγας φιλέλλην Λουδοβίκος Α΄ τῆς Βαυαρίας ἠρέσκετο νὰ σκώπτῃ τοὺς πρώην κόλακάς του. «Ὁ γέρων Ῥόσχιλδ, ἔλεγεν, ἐρ' ὅσον ἤμην βασιλεὺς, μοὶ ἔστελλε κατ' ἔτος τοὺς καλλίστους τεταριχευμένους ἰχθῦς· τὸ δῶρόν του ἔπαυσεν ἀφ' ὅτου κατέβην ἀπὸ τοῦ θρόνου· ἀληθινὸς Ἑβραῖος! ἀλλὰ μήπως καί τινες τῶν χριστιανῶν μοὶ προσηνέχθησαν καλήτερα;»

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ διάσημος ποιητὴς καὶ λογογράφος Ἄδδισων ἦν ἀνεπιτήδειος καὶ κακὸς ῥήτωρ. Ὅτε δὲ διετέλεσεν ὑπουργὸς ἠναγκάσθη ποτὲ νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων, ἵνα ὑποστηρίξῃ κυβερνητικόν τι ζήτημα. Ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς τὸν προλαλήσαντα ἀντιπολιτευόμενον ῥήτορα: «Κύριε, λέγει, ἐννοῶ...» ἀλλὰ βλέπων τὰ βλέμματα πάντων ἐστραμμένα ἐπ' αὐτοῦ, δειλιᾷ καὶ διακόπτει τὸν λόγον. «Κύριε, ἐννοῶ...» ἐπαναλαμβάνει καὶ πάλιν διακόπτει. «Κύριε, ἐννοῶ...» λέγει τρίτην φορὰν μετὰ τρεμούσης φωνῆς, ἀλλὰ ψιθυρισμοὶ ἀκούονται, ὁ ῥήτωρ *τὰ χάνει* καὶ ἐπανέρχεται ἄλαλος εἰς τὴν θέσιν του. Τότε ἀναστὰς τῶν ἀντιπολιτευομένων τις: «Κύριοι, λέγει μετὰ τόνου σοβαροῦ, αἱ τρεῖς ἐκτρώσεις, ὧν ἐγενόμεθα μάρτυρες, ἐκ μέρους συγγραφέως γνωστοῦ διὰ τὴν γονιμότητά του, ἀποδεικνύουσιν ἀριδήλως ὁπόσον ἀσθενὴς ἦτο ἡ ὑπόθεσις, ἣν ἤθελε νὰ ὑπερασπίσῃ».

*
* *

Δικηγόρος γάλλος, Ἀβραὰμ καλούμενος, ἐπραγματεύετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ τὰ ζητήματα, ἀρχόμενος ὡς ἡ Γραφὴ, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν διὰ μακρῶν ἠγόρευε, κύψας εἰς τὸ οὖς του ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου: «Ἀβραάμ, τῷ λέγει, ἀκόμη μίαν θυσίαν». Καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἐθυσίασε τὸ τέκνον του... τὸν λόγον.

*
* *

Ἀρέλεια παιδική.

Ἡ μικρὰ Ἑλένη ἀγαπᾷ ὑπερβολικὰ τὰ μῆλα, διὸ πᾶσαν πρωΐαν ὅταν μεταβαίνῃ εἰς τὸ σχολεῖον, ἡ μήτηρ της θέτει ἓν τοιοῦτον εἰς τὸν σάκκον της.

Προχθὲς ἡ Ἑλένη ἐπιστρέφει φέρουσα ἄθικτον τὸ μῆλον.

— Ἑλένη, λέγει ἡ μήτηρ της, διατί δὲν ἔφαγες τὸ μῆλό σου; Μὴν ἤσουν ἀδιάθετη;

— Ὄχι, μαμά, ἀλλὰ ἡ συμμαθήτριά μου ἡ Νίνα ποὺ τὴν ἀγαπῶ πολὺ ἦτον τιμωρημένη νὰ φάγῃ ξηρὸ ψωμί...

— Ἴσα, ἴσα, λοιπὸν, ἔπρεπε νὰ μοιράσῃς τὸ μῆλο μαζύ της.

— Ὄχι, μαμά, ἐμοιράσαμε τὸ ξηρὸ ψωμί!

*
* *

Δύο μεταφυσικοὶ συνδιαλέγονται περὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου, ὡσεὶ τοῦτο νὰ ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς θελήσεώς των.

— Λοιπὸν, ἔστω, λέγει ὁ εἷς, ὁ κόσμος τελειώνει· ὕστερα;

— Ὕστερα... πηγαίνω καὶ κατοικῶ 'σὲ μιὰ ἐξοχὴ, ὅπου δὲν θὰ ἐνοχλοῦμαι πλέον νὰ ἀκούω νὰ ὁμιλοῦν δι' αὐτόν!

*
* *

Ἡ ἀσχημοτάτη κυρία Β. . . δὲν εὑρίσκει, ὡς φυσικόν, καμμίαν γυναῖκα ὡραίαν.

Προχθὲς εἰσέρχεται εἴς τινα αἴθουσαν, ὅπου ἡ Β... ἦτο πρὸς ἐπίσκεψιν, νέα γυνὴ ἐν ὅλῃ τῇ ἀκμῇ θαυμασίας καλλονῆς.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ οἰκοδέσποινα κύψασα εἰς τὸ οὖς τῆς κυρίας Β. . . τὴν ἐρωτᾷ·

— Καὶ αὐτὴ πῶς σᾶς φαίνεται;

Ἡ κ. Β. . . ἀποστομωθεῖσα ἐπὶ στιγμὴν, ἀπαντᾷ ἀμέσως·

— Αὐτή; ὤ, εἰς εἴκοσι χρόνια θὰ εἶνε ἀνυπόφορη!

* * *

Ὁ νέος Π. μὲ τὸ βαλάντιον ἐντελῶς κενὸν, ἕνεκα τῶν ἀσωτιῶν του, παρουσιάζεται πρός τινα θεῖόν του ἀσθενοῦντα.

Τὸν εὑρίσκει εἰς τὴν ἐσχάτην του ὥραν, τοῦτο ὅμως δὲν τὸν ἐμποδίζει νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ χρήματα.

Ὁ θεῖος ἀγανακτῶν, τὸν καταρᾶται.

— Ἀλλὰ σκέψου, καλέ μου θεῖε, τῷ λέγει ὁ Π., ὅτι δὲν θὰ ἔχω οὔτε νὰ ἀγοράσω κἂν πένθιμα ἐνδύματα ὅταν θὰ ἀποθάνῃς.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Ὁ βασιλεὺς ἐκλέγεται οὐχὶ ἵνα φροντίζῃ μόνον περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἐκλέξαντες εὐτυχῶσι δι' αὐτόν. (Ξενοφῶν).

* * Ἡ ἀλήθεια εἶνε λίθος πολύτιμος κεκρυμμένος εἰς τὰς βαθείας ἀβύσσους.

* * Ξηραίνων τις ἓν μόνον δάκρυ καθίσταται ἄξιος ἐντιμοτέρας δόξης ἢ διαχέων ποταμοὺς αἱμάτων.

* * Ἡ καρδία εἶνε ὡς τὸ στερέωμα, ἓν μέρος τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὡς αὐτὸ μεταβάλλεται νύκτα καὶ ἡμέραν.

* * Ἡ καλαισθησία εἶνε σήμερον τὸ θερμόμετρον, δι' οὗ ταξινομοῦνται πάντες οἱ χαρακτῆρες.

* * Ἡ λίαν εὐαίσθητος καρδία ἔχει ἀνάγκην μαθημάτων τινῶν, ἵνα μὴ ῥίπτῃ ὅλον τὸν ὠκεανὸν τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς ἐντὸς κοσκίνου. (Βύρων).

* * Οἱ ἄνθρωποι, ὅταν θέλωσι νὰ βεβαιώσωσι τινὰ περί τινος πράγματος, ἐπικαλοῦνται μάρτυρα τὸν Θεὸν, διότι δὲν φοβοῦνται μὴ διαψεύσῃ αὐτοὺς ποτέ. (Βασίλισσα τῆς Ῥουμανίας).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἔρευνα ἀνεκάλυψεν, ὡς γνωστὸν, πολυάριθμον καὶ ποικιλόμορφον κόσμον ἐκ ζωϊκῶν ὀργανισμῶν ἀοράτων τῷ ἀόπλῳ ὀφθαλμῷ· ἤδη δὲ ἐπιδιώκει αὕτη διηνεκῶς τὴν περιγραφὴν, κατάταξιν καὶ σπουδὴν τῶν ἀξιοπερίεργων τούτων μικροοργανισμῶν. Ὁ Κολόμβος τοῦ ἀξιοθαυμάστου τούτου μικροκόσμου εἶνε ὁ τὸ μικροσκόπιον ἐπινοήσας Leeumenboek, ὁ δὲ τὴν ἔρευναν τούτου κυρίως ἀναλαβὼν εἶνε ὁ Ekrenbery, ὅστις ἀπὸ τὸ 1829 ἀφιερώθη ὅλος εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ μικροῦ μὲν κατὰ τὰς διαστάσεις, μεγίστου ὅμως κατά τε τὴν ποικιλίαν καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ αἰνιγματώδους τούτου κόσμου. Τὸ μᾶλλον ἐκπληκτικὸν ἐκ τῆς ἐρεύνης τῶν μικροσκοπικῶν τοῦ μικροκόσμου ὀργανισμῶν εἶνε ὁ πολλαπλασιασμὸς αὐτῶν, ὅστις φθάνει ἐνίοτε εἰς μυθώδη ποσά. Οὕτω λ. χ. εἰς κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ζύθου ἀναπτυσσόμενος τοιοῦτος ὀργανισμὸς, ὁ καὶ μύκης τοῦ ἀφροζύθου ἐπικαλούμενος, ζυγίζει 0,000,000,25 χιλιοστὰ τοῦ γραμμαρίου, ἤτοι 40 ἑκατομμύρια τοιούτων μυκήτων ἰσοσταθμίζουσι πρὸς 1 χιλιόγραμ. (=312 δράμια)· ὁ μύκης οὗτος δι' ἀφθόνου τροφῆς καὶ εὐνοϊκῆς θερμοκρασίας, ἅτινα εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ζύθου ὑπὸ τῶν ἐργοζασιαρχῶν ἐπιδιώκονται, δύναται νὰ παράσχῃ ἐντὸς 24 ὡρῶν τὸ ἀπίστευτον ποσὸν τῶν 100 στατήρων τοιούτων μυκήτων. Εἰς τὴν καταπληκτικὴν δὲ ταύτην παραγωγὴν οἱ ἐξ ἑνὸς μύκητος κατὰ τὸ διάστημα μιᾶς ὥρας παραγόμενοι ἀπόγονοι συμποσοῦνται εἰς πεντήκοντα χιλιάδας. Καταπληκτικὴ ὄντως πολυτοκία!!!

Τὴν ἀκόλουθον στατιστικὴν εὑρίσκομεν ἐν εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι· Ἐν Παρισίοις ὑπάρχουσιν οἱ περισσότεροι κομμωταὶ καὶ οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων· οἱ περισσότεροι ῥάπται καὶ φωτογράφοι, οἱ περισσότεροι πλακουντοποιοὶ, ῥάπτριαι γυναικείων ἐνδυμάτων καὶ δικηγόροι.

Ἐν Λονδίνῳ ὅμως σχετικῶς πρὸς τὰς ἄλλας πρωτευούσας ὑπάρχουσιν οἱ περισσότεροι ἀμαξηλάται, μηχανικοὶ, ἐκδόται, βιβλιοπῶλαι καὶ μάγειροι.

Τοκογλύφοι καὶ ἐρασταὶ εἰκόνων οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ ὑπάρχουσι πολυαριθμότεροι τῶν ἐν Ἀμστερδαμ.

Ἡ Πετρούπολις ἔχει τὰ περισσότερα ἕλκηθρα.

Εἰς δὲ τὰς Βρυξέλλας εὑρίσκει τις τοὺς περισσοτέρους καπνιστάς· εἰς Νεάπολιν τοὺς περισσοτέρους ἀχθοφόρους καὶ ὁδηγούς· εἰς Μαδρίτην τοὺς πλείονας κεχηναίους, εἰς Βερολῖνον τοὺς πλείονας ζυθοπότας, εἰς Φλωρεντίαν τὰς περισσοτέρας ἀνθοπώλιδας, εἰς Δουβλῖνον τοὺς περισσοτέρους κλέπτας, εἰς Γενεύην τοὺς περισσοτέρους ὡρολογοποιούς· εἰς Αἰσσαβῶνα τοὺς περισσοτέρους θυρωροὺς, εἰς Ῥώμην τοὺς περισσοτέρους ἐπαίτας καὶ τὰς πλείονας ὡραίας γυναῖκας, εἰς Νέαν Ὑόρκην τοὺς περισσοτέρους μηχανικούς.

Οὐδεμία πόλις καταναλίσκει κρέας καὶ γαιώμηλα περισσότερα τοῦ Λονδίνου, περισσότερον ὕδωρ ἢ ἡ Στοκχόλμη, πλείονα ὄστρεα ἢ ἡ Νέα Ὑόρκη, περισσότερον καφφὲ ἢ ἡ Κωνσταντινούπολις, πλείονα σιγαρέττα ἢ ἡ Μαδρίτη, περισσότερον ἀψίνθιον ἢ οἱ Παρίσιοι.

Ἀλλ' ἐν Ἀθήναις; Ἐν Ἀθήναις ὑπάρχουν οἱ περισσότεροι ὑποψήφιοι ὑπουργοὶ καὶ καταναλίσκονται οἱ περισσότεροι. . . . . λόγοι.

Ὁ Ἀλέξανδρος Δυμᾶς ἔδιδέ ποτε γεῦμα ἐν τῇ μεγαλοπρεπεστάτῃ αὐτοῦ ἐπαύλει *Μοντεχρίστῳ*, ἐν ἔτει. . . . ὅτε ὁ Δυμᾶς εἶχεν ἐπαύλεις καὶ ἔδιδε γεύματα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Καὶ τὴν φορὰν ταύτην πολλοὶ ἦσαν οἱ προσκεκλημένοι, ὀλίγος ὅμως ὁ οἶνος, διόλου μάλιστα· ὅθεν ὁ ξενίζων, στραφεὶς πρὸς τὸν ὑπηρέτην του, εἶπεν αὐτῷ: «Ὅλα καλὰ, Πέτρε· ποτήρια διὰ τὸν καμπανίτην βλέπω, ἀλλ' ὁ καμπανίτης ποῦ εἶνε;» —«Ἐτελείωσεν, αὐθέντα, δὲν ὑπάρχει ἄλλος εἰς τὴν ἀποθήκην». — «Ὕπαγε τότε νὰ προμηθευθῇς εἰς τὸ ξενοδοχεῖον *Ἐρρίκου τοῦ Δ'*»—«Ἀμέσως, ἀπήντησεν ὁ Πέτρος, ἀλλὰ . . . καὶ πλησιάσας πρὸς τὸν κύριόν του, ἐψιθύρισεν ἀπαισίους τινὰς λέξεις. . . πίστωσιν. . . . λογαριασμὸν. . . . μετρητά. . .»—«Ὁ *Ἐρρίκός σου ὁ Δ'* εἶνε ἀνόητος!, εἶπε μὲ θυμὸν ὁ Δυμᾶς, ἀλλὰ. . . δόσε του αὐτὰ τὰ τριάκοντα φράγκα καὶ φέρε τρεῖς φιάλας».

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ αὐτὴ σκηνή: τέσσαρες φιάλαι, τεσσαράκοντα φράγκα. Καὶ ἄλλην πάλιν φορὰν, εἴκοσι φράγκα δύο φιάλαι. Καὶ πάντοτε καὶ αἰωνίως τὸ αὐτὸ, μέχρις οὗ ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ Δυμᾶ, κομίζων τῆς Καμπανίας τὸ ἀρρῶδες νέκταρ, ὁ τῶν οἴνων προμηθευτὴς, ὅστις οὐδέποτε ἔδιδεν αἰτίαν νὰ τῷ εἴπωσι: τί ἔγινες; ἐχάθης! — «Καλῶς ἦλθες, εἶπεν αὐτῷ ὁ Δυμᾶς, ἂν ὁ καμπανίτης σου ὁμοιάζει τὸν περισυνὸν, κρατῶ διὰ λογαριασμόν μου δώδεκα δωδεκάδας». Ἀφ' οὗ ὁ οἶνος ἐδοκιμάσθη, παρεδόθη καὶ ἐτοποθετήθη εἰς τὸ ὑπόγειον, ὁ προμηθευτὴς ἐπανέρχεται ἐκεῖθεν ὅλος χαρὰ, λέγων:

— «Κύριε Δυμᾶ· ἔτι μᾶλλον σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀγοράν, καθ' ὅσον ἠδύνασθε νὰ περιμείνητε ἀκόμη ὀλίγον· ἡ προμήθειά σας δὲν ἐξηντλήθη ὁλοσχερῶς».—«Καὶ πῶς!. . .»—Βεβαίως, ἐμέτρησα ἐκεῖ κάτω ὡς . . . ἑκατὸν πεντήκοντα ἢ διακοσίας φιάλας καμπανίτου».—Ἀλήθεια!... ἄ! τὸν ἄθλιον! τὸν κακοήθη! ἐπώλει λοιπὸν τὸν οἶνόν μου εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον!. . . Πέτρε! Πέτρε! εἶσαι κλέπτης, λῃστὴς, φύγε, σὲ ἀποβάλλω!»

Ὁ ὑπηρέτης ἐξέρχεται.

Ὁ Δυμᾶς τὸν ἀνακαλεῖ:

—«Ἔλα ἐδῶ. Σὲ ἀπέβαλα ὡς κλέπτην, ἀλλὰ σὲ κρατῶ ὡς ἱκανὸν ὑπηρέτην. Τὸ ἠξεύρεις, κατηραμένε, ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ κάμω χωρὶς σέ· ἀλλὰ, κακοῦργε, *ὁσάκις μοῦ πωλεῖς τὸν οἶνόν μου, κάμνε μου τοὐλάχιστον πίστωσιν.*

Ἐν Γαλλίᾳ ἀπεβίωσε πρό τινος ὁ κόμης Gramont, ἀνήκων εἰς ἀριστοκρατικώτατον οἶκον, πρότυπον ἱπποτικότητος καὶ ἀνδρείας. Περὶ αὐτοῦ γαλλική τις ἐφημερὶς διηγεῖται τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον.

Κατὰ τὸν ἀτυχῆ πόλεμον τοῦ 1870 ὁ κόμης Gramont, συνταγματάρχης ὢν ἑνὸς τῶν συνταγμάτων τοῦ πεζικοῦ, μετέσχε τῆς σοβαρᾶς μάχης τῆς ἐν Reichshoffen συγκροτηθείσης.

Γενναῖος ὡς λέων διέπραξεν ἀνωφελῶς θαύματα ἀνδρείας.

Αἴφνης ὁβούζιον ἀναρπάζει τὸν ἕνα τῶν βραχιόνων αὐτοῦ.

— Ὦ! ὤ! ἀναφωνεῖ ὁ κόμης ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ὑπασπιστήν του ἔντρομον προστρέχοντα εἰς βοήθειάν του, πήγαινε νὰ πάρῃς τὰ δακτυλίδιά μου ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ φέρεμέ τα γρήγορα· εἶνε οἰκογενειακὰ κειμήλια, καὶ δὲν θέλω νὰ τὰ χάσω!

Ἡ περιουσία τοῦ δουκὸς τοῦ Westminster συμποσοῦται ἐν ὅλῳ εἰς 16,000,000 λιρῶν στερλινῶν (400 ἑκατομμύρια φράγκων). Τὸ κεφάλαιον δὲ τοῦτο φέρει εἰς τὸν δοῦκα τοῦ Westminster τὸ ἑξῆς εἰσόδημα:

Κατ' ἔτος 800,000 λίρας στερλίνας (20 ἑκατομμύρια φράγκων).

Κατὰ μῆνα 60,000 λίρας στερλινας (1,500,000 φράγκων).

Καθ' ἡμέραν 2,000 λίρας στερλίνας (50,000 φράγκων).

Καθ' ἑκάστην ὥραν 90 λίρας στερλίνας (2,250 φράγκα).

Καθ' ἕκαστον δὲ λεπτὸν 26 φράγκα.

Τοιοῦτοι Ἄγγλοι δύνανται δικαιότατα νὰ λέγωσιν ὅτι ὁ *χρόνος εἶναι χρῆμα*. Ἐν διαστήματι μιᾶς ὥρας ὁ δοὺξ τοῦ Westminster κερδίζει 2,250 φρ.!! Δηλαδὴ τὸ διπλάσιον τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον οἱ ἐν τοῖς μεταλλείοις ἐν Ἀγγλίᾳ ἐργαζόμενοι ἀπολαμβάνουσι μετὰ ἐργασίαν φρικώδη ἑνὸς ὁλοκλήρου ἔτους ἐν μέσῳ παντοίων κινδύνων.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἐπί τινα χρόνον μόνον οἱ μάγοι ἠδύναντο νὰ ἀνακαλύπτωσι τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων διὰ ῥάβδου τινὸς ἐκ λεπτοκαρυᾶς, ἥτις ἔρριπτεν ἐν τῇ χειρί των, ὅταν διήρχοντο ἄνωθεν μέρους ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἔρρεεν ὑπογείως ὕδωρ.

Ἀλλ' ἤδη διὰ τοῦ μικροφώνου ἀναζητοῦσι καὶ ἐπιτυγχάνουσι τοῦτο. Ἐν Τυρόλῳ κατὰ πρῶτον γαιοκτήμων τις συνέλαβε τὴν εὐφυᾶ ἰδέαν νὰ τοποθετήσῃ εἰς τοὺς πρόποδας λόφων τινῶν μικρόφωνα συνδεόμενα μετὰ τηλεφώνων· τὴν νύκτα δὲ ὅτε τὸ πᾶν ἠρεμεῖ προσήρμοσε τὸ οὖς αὐτοῦ εἰς τὴν συσκευὴν, καὶ εὐκρινῶς εἰς διάφορα μέρη διέκρινε τὸν θόρυβον τοῦ ὑπὸ τὴν γῆν ὕδατος. Ὥστε ἀπὸ τοῦδε δύναταί τις νὰ ἀποφύγῃ τὰς ὑπερβολικὰς δαπάνας, εἰς ἃς ἐνίοτε ὑπόκειται ἀνορύσσων φρέαρ, εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ὁποίου δὲν εὑρίσκει ἄλλο ἢ ξηρὰν ἄμμον.

Ἀπέθανεν ἐν μικρᾷ τινι πόλει τῆς δυτικῆς Ἀμερικῆς γυνή τις, διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς καὶ χειρουργικῆς, ἡ mistress Austin, ἥτις, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν ἰατρῶν δὲν ηὔξησε τὸν πληθυσμὸν τοῦ κάτω κόσμου, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἐπρομήθευσεν εἰς τὸν ἐπάνω τοῦτον κόσμον σωρείαν ὁλόκληρον πολιτῶν καὶ πολιτίδων.

Ἡ mistress Austin ἐγέννησεν ὄχι ὀλιγώτερα τῶν 44 τέκνων ἐν διαστήματι συμβιώσεως ἀνεφέλου μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς 33 ἐτῶν. Ἑξάκις

ἡ εὔτοκος μήτηρ ἐγέννησε διδύμους, καὶ τρὶς ἐγέννησε τρία δμοῦ τέκνα!

Κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἡ κ. **Austin** ἠκολούθησε τὸν σύζυγόν της ὡς χειρουργὸς τοῦ συντάγματος, τοῦ ὁποίου οὗτος ἦτο ἀρχηγός. Ἄνευ οὐδενὸς φόβου ἐπεμελεῖτο τοὺς πληγωμένους ἐν μέσῳ τοῦ ἐχθρικοῦ πυρός, ἐξ οὗ καὶ ἀπώλεσε τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν καὶ ἔλαβε δύω πληγὰς εἰς τὸν βραχίονα. Ἡ κυβέρνησις ἀπένειμεν εἰς τὴν ἀνδρείαν ταύτην ἡρωΐδα τὸν βαθμὸν καὶ τὸν μισθὸν λοχαγοῦ. Ἐξήσκησε δὲ τὴν ἰατρικὴν μέχρι τοῦ θανάτου της.

ᾳᾳ Πολλάκις ἀνέγνωμεν περιέργους τινὰς λεπτομερείας περὶ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τοῦ κ. Γλάδστονος, ὅστις, κατὰ τὴν ὀλίγην ἀνάπαυλαν, ἣν ἐπιτρέπουσιν αὐτῷ αἱ ὑποθέσεις τοῦ κράτους, ἀσχολεῖται ἐξασκῶν ἐπί τινας στιγμὰς τὸ ὑγιεινότατον τοῦ ξυλοκόπου ἐπάγγελμα.

Ὁ **Sir Strafford Northcote**, ὁ πρώην ὑπουργὸς τοῦ Βήκονσφηλδ, τὰ αὐτὰ ἴχνη ἀκολουθεῖ.

Αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες περιγράφουσι περίεργόν τινα σκηνήν, ἧς ἡ οἰκία τοῦ **sir Northcote** ἐσχάτως ἐγένετο θέατρον.

Ὁ πρώην ὑπουργὸς προσεκάλεσεν εἰς δεῖπνον πάντας τοὺς ἐφ' οἱῳδήποτε τίτλῳ ἐν ταῖς ἰδιοκτησίαις αὐτοῦ ἐργαζομένους. Ἐν ἀρχῇ τοῦ δείπνου ὁ **sir Northcote** εἰσῆλθεν ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ συνεχάρη τοῖς συμπόταις ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀφίξει των, συνιστῶν αὐτοῖς ἐλευθέρως νὰ ἐκδηλώσωσι κατὰ πάντα τρόπον τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐθυμίαν των.

Τὸ ἑσπέρας ἔψαλον καὶ ἐχόρευσαν· ἀμφότεροι δὲ ὅ τε κύριος καὶ ἡ κυρία τῆς οἰκίας ἔλαβον ἐνεργητικὸν μέρος. Ὁ **sir Strafford** ἤνοιξε τὸν χορόν, χορεύσας μετὰ τῆς παιδαγωγοῦ, καὶ, ὅτε ἀπεσύρθη, ἐνθουσιωδῶς ἐπευφημήθη παρὰ πάντων τῶν προσκεκλημένων.

ᾳᾳ Ἐν Σαλισβούργῳ τῆς Αὐστρίας ἐτελεύτησεν ὑπερεβδομηκοντούτης ὁ ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Φραγκισκανῶν μοναχὸς Σίγγερος, ἄριστος τέκτων ὀργάνων μουσικῶν. Καθ' ἕκαστον ἔτος ξένοι δυσαρίθμητοι, διερχόμενοι διὰ Σαλισβούργου, ἐπεσκέπτοντο τὴν μονήν, εἶτα δὲ τὸ κελλίον τοῦ πατρὸς Σιγγέρου, καὶ ἐθαύμαζον τὴν περὶ τὴν μουσικὴν τεράστιον αὐτοῦ ἐπιτηδειότητα. Ὁ μοναχὸς ἐπενόησε καὶ ἰδίαις χερσὶν ἐφιλοτέχνησε πρωτοφανὲς ὄργανον, ἀποκαλέσας αὐτὸ «**Pan symphonicum**»· ἠδύνατο δὲ διὰ τεσσαράκοντα κινητῶν κανόνων διατρήτων νὰ ἐκκαλῇ τοὺς τόνους ἁπάντων σχεδὸν τῶν γνωστῶν μουσικῶν ὀργάνων, ἰδίως δὲ τοῦ θηρευτικοῦ κέρατος, τῆς σάλπιγγος, τοῦ ὀβόε, τοῦ κλαρινέττου, τοῦ βιολίου κλ. Τὴν ἐφεύρεσίν του ὤφειλεν εἰς τὰς ἑαυτοῦ ἀτρύτους καὶ πολυχρονίους ἐρεύνας περὶ τὴν ἀκουστικήν. Υἱὸς ὢν καὶ μαθητὴς κωδωνοχύτου ἐν Τυρολίδι, ἔλαβε συχνὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὸ μυστήριον τῆς κατασκευῆς τῶν τόνων. Πεντεκαιδεκαέτης ὢν, ἐκλείσθη ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ μονῇ καὶ ἐχειροτονήθη ἱερεὺς τῷ 1834. Ἐπενόησε νέον σύστημα θεωρητικῆς ἁρμονίας, ἐκδοθὲν κατόπιν ὑπὸ τοῦ αὐλικοῦ συμβούλου Φίλιπς ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «μεταφυσικαὶ ἐμβλέψεις εἰς τὸν κόσμον τῶν τόνων». Ἐμιμήθη δὲ ἐνταῦθα τοὺς σχολαστικοὺς τοῦ μεσαιῶνος καὶ ἐφήρμοσε τὴν χριστιανικὴν μυστικὴν ἐπὶ τὰς θεμελιώδεις μουσικὰς σχέσεις. Τὴν μουσικὴν τριφωνίαν ἤτοι τριτονίαν ὑπελάμβανε σαφῆ εἰκόνα τοῦ τρισυποστάτου, ἑνιαίου Θεοῦ. Περιφανὴς ὅμως κατέστη οὐχὶ διὰ τὴν θεωρίαν τοσοῦτον, ὅσον διὰ τὸ «**Pansymphonicum**», οὗτινος ἡ ἁπλότης ἐξέπληξε τοὺς ἥρωας τῆς μουσικῆς Λίστ, Λάχνερ καὶ Μαϋερβέρ.

ᾳᾳ Εὐγενής τις Ἱσπανός, ὁ δὸν **Carlos Stuart y Gusman** δοὺξ τοῦ **Huescar** κόμης τοῦ **Montigo**, ἀνεψιὸς τῆς αὐτοκρατείρας Εὐγενείας, ἐκληρονόμησε διὰ τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του, δουκὸς τῆς Ἄλβης, ἀποθανόντος πρό τινος τοὺς τίτλους αὐτοῦ· ἑπομένως ἐγένετο, δοὺξ τοῦ **Bervich**, δοὺξ τῆς Ἄλβης **de Tormes**, δοὺξ **de Liria**, δοὺξ **d'Olivarés**, δοὺξ **de Huescar**, μαρκήσιος **del Carpio**, κόμης **de Lemos**, κόμης **de Monterey**, κόμης **de Vilalva**, κόμης **de Fuentés**, κόμης **d'Ayala**, κόμης **de Galves**, κόμης **d'Orsono**, κόμης **d'Andrade**, κόμης **de Lodin**, μαρκήσιος **de Villanueva del Rio**, μαρκήσιος **d'Elche**, μαρκήσιος **de la Mota**, μαρκήσιος **de Tarazina**, μαρκήσιος **de san Leonardo**, μαρκήσιος **de Soria**.

Πάντες οἱ τίτλοι οὗτοι ἐπεκυρώθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως Ἀλφόνσου.

ᾳᾳ Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφὴν τοῦ 1879 οἱ ἐκλογεῖς τοῦ ἑλ. Κράτους ἀνήρχοντο εἰς 426442.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Εὐγενὴς συνδρομήτρια τῆς «Ἑστίας» ἀποστέλλει ἡμῖν τὴν ἀκόλουθον συνταγήν, καθ' ἣν κατασκευάζεται ἐξαίρετον γλύκισμα διὰ βούτημα (*παντεσπάνι*).

Ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον θέλετε νὰ κατασκευάσητε, λαμβάνετε αὐγὰ τὰ ὁποῖα ζυγίζετε ἀκέραια μετὰ τοῦ κελύφους· προσέτι ἴσον ποσὸν ζαχάρεως καὶ ἥμισυ ποσὸν *νησεστέ*. Σπάνετε τὰ αὐγά, καὶ τοὺς μὲν κρόκους ταράσσετε καλῶς μὲ τὴν ζάχαριν, τὰ δὲ λευκώματα κτυπᾶτε μὲ τὸ *τέλι* ἕως ν' ἀφρίσουν ἐντελῶς, καὶ τότε τὰ ῥίπτετε κατὰ μικρὸν εἰς τοὺς κρόκους· προσθέτετε τὸν *νησεστέ*, κόπτετε καὶ ὀλίγους φλοιοὺς λεμονίου χάριν τοῦ ἀρώματος, χωρὶς νὰ παύσῃ τὸ τάραγμα μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἔχετε τὴν *φόρμαν* ἑτοίμην, δηλαδὴ ἀλειμμένην μὲ βούτυρον καὶ κοκκισμένην μὲ τριμμένην γαλέτταν, ἐντὸς δ' αὐτῆς χύνετε τὸ μίγμα μὲ προσοχὴν ἵνα μὴ γεμίσῃ πολύ, διότι κατὰ τὸ ψήσιμον φουσκόνει καὶ εἰμπορεῖ νὰ ἐκχυθῇ.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ.